د نظر غشی

د رحمت شاه سایل د شعرونو منتخب

تدوین او سریزه
د
افضل تکور

PROPERTY OF
ARIC
Established
1989

د نظر غشی

تدوین او سریزه

د

افضل تیکور

PROPERTY OF
ACKU
9963

دسرحدونو چارو وزارت

دنشراتو اوفرهنگی چارو ریاست

۱۳۶۷

د کتاب نوم : د نظر غشی

د چاپ کال : ۱۳۶۷

د چاپ شمیر : (۳۰۰۰) توکه

د چاپ ځای : د آریانا مطبعه

رحمت‌شاه‌سایل
او
د هغه شاعـــری

دزړه در زانه به نغمی‌دانقـلا ب‌جوړوم
ستاد ظلمو نو کیسونه به کتا ب‌جو ړوم
حلالوی چی می‌په پټه خو له پـه پخو چړو
دغه نظام‌ته به‌د خپل‌خان نه‌قصاب جوړ وم

«سایل»

په پښتومعاصر و ادبیا تو کـــی‌او دپښتو په‌معاصر شعری بهیر کی درحمت شاه سایل نوم دیوه ښـــه اوخوږ ژبی او ناز کخیاله شا عـــر په‌عنوان زیات شهرت لری. درحمت‌شاه سایل شاعری دپښتو دمعاصر ی شاعری یوه لویه اوله ښایست نه‌ډکه برخه ده. زه‌به په دغـــــه سریزه کی دپښتو ژبی ددغـــــــه انقلابی او اور ژبی شاعر پرژونـــد اوشعری آثارو خبری وکړم :

ـ ژوند او زده کړه :

رحمت شاه سایل دامین کـــــل‌زوی دی .په «۱۹۵۰» عیســـــوی کال کی دپیښور دملاکند ایجنســـی‌ددرگی دسیمی د«ور تیر» په کلـــی کی زیږ یدلی دی. لومړنی زده‌کړی‌یی‌ترخلورم تولگی پوری په‌خپـــل کلی وکړلی .او دځینومشکلا تو له‌مخی ور څخه نوری‌زده کړی پاتی شوی .هغه فطرتی طور هو ښیـار ،ذهین او قابل و. «ا» غوښتل یـــی چی‌دتعلیما فته کسانو په کتـا رکی‌راشی .خوله بده مرغه څه دغربـت دلاسه او څه دناساز گاره حالاتـــو له‌کبله یی وړاندی سبق‌ونه ویلـی شو. خوپه لیك‌لوست ښه پوهیږی .

دپښتو ژبی‌دغه خوږ ژبی شاعرځه دغربت دلاشه او څه د حالاتو په وجه دځلو رم‌تولگی نه زیاتی زده کړی ونه کړلی اوهغه دلیکوال خبره دتعلیم‌یافته کسانو په کتار کی رانه غلو. خودخپل فن اودخپلی نازکخیالی‌شاعري په‌وجه هغه‌دپښتو دمعاصر وشاعرانو په لومړی کتار کی‌ولاړدی .اودهغه شاعری دپښتو دمعاصری شاعری مخکښی ښیلگی‌دی. دپښتو ژبی یو لیکوال اومحقق درحمت شاه سایل د شاعری‌په هکله لیکی :

«هغه یو بیدارمغز حساس شاعردی.اول دمعاشری په هر لوری خپل ژور نظر زغلوی پس له هغی داصلاح تاباکوی . ښاغلی سایل دیوی خوار یکښی طبقی‌سره ټرون لری ځکه ورته په عملی طور دلمر او سیوری اندازه لگیدلی‌ده. اوهم له دی کبله یی دغریب اولس په حالت زړه او حالت‌دواړه‌ژوبل ژوبل ښکاری .خوبیا هم‌دخپلی خود داری اوبی باکی له لاسه چپ نه پاتی کیږی . هرهغه واردات چی په مشاهده کی مخی‌له‌ورشی بغیر دځه ویری تر هی دهغی اظهار فرض منصبی‌گنبی.خوکه دهغی په ویلو کی ورته هر څومره خنډان هم په لاره کی راشی خودسر اومال نه پری تیرپږی...»«۲»

درحمت شاه سایل شاعری‌هم‌دمحتواله مخی او هم‌دفورم له‌مخی ډیری زیاتی‌ښکلاوی لری‌هغه که دپښتو په زاړه فورم کی‌شاعری کوی هم داسی مسایل پکی بیانو ی‌چی‌دبیان ضرورت یی وی .په‌غزل کی‌هغه دوخت اوزمانی ډیرعمده‌او اساسی مسایل په ډیر هنری انداز سره بیا نوی . او دپښتودشاعری په زاړه فورم کی دهغه هرځه نوی نوی ښکاری .دسایل‌غزلیزه شاعری زمونږ دمعاصر غزلیز بهیر یوه له‌ښایست نه‌ډکه برخه جوړوی .دهغه غزل‌زمونږ دمعاصر غزل لوړی او پیاوړی بیلگی‌دی.دلته به دهغه دیوه غزل څو بیتونه دبیلگی په ډول ولولو .اووبه گورو چی هغه په غزل‌کی څنگه دخپل ارمان اوخپل احساس بیان کړی دی .

په‌شونډو کی ښیری په‌اننگو کی‌دعا گانی
قبولی خودی‌خدای‌کړی په‌ښیرو کی‌دعا گانی

ملګری که دتلو نکو لیونو سر ه جانانه
دژوند دځوانی مرګو حادثو کـــی رقیبا نو

څه وکړم چی اورنه اخلی مالـتد دعا ګانی
مانغښتی کله نه دی په لمبو کی دعا ګانی ....

او داسی دهغه هرغزل اودهغـــه دهرغزل هر بیت ځانته ځانتـــــه مفاهیم لری اودهغه دشاعری په هر بیت دپیری خبری کیدی شی. دهغـه نظم یوځل بیاپه پښتو معاصر شعر ی بهیرکی نظم په خپل معاصر مفهـــوم سره راژوندی کړ. نظم دپښتـــــودشاعری یو بیل فورم دی چـی دغزل نه مخکی یی په پښتو معاصرو ادبیاتو کی خپل دښایست اونوښت دورتیـر کړی دی .په پښتو معاصـــــــره شاعری ناظمان دیر کم دی خـــو دسایل کوم نظمو نه چی تر او ســه هغه لیکلی دی.نود هغـــــــی نښداری ته به هر لوستو نکـــــی ارو مرو تم کیږی. سایل پـــــه نظم کی نوی تجربه وکړه. نـــوی مسایل یی په کی ورداخـــــل کړل او په نوی انداز سره یـــــی نظمونه ولیکل .زه به دخپلـــــو خبرو دثبوت له پاره یوازی دهغـه ددوه نظمونو دپیل برخی راوړم .که څه هم دغه نظمونه ماپه دی منتخب کی نه دی راوړی او وجه یـــــی داده چی په مکمل طور سره زمـــــالاسته نه دی راغلی خو یو نظـــم یی ماپه نا مکمل ډول راوړی دی.اودلته یی یادونه ضروری بولم.دسایل دیوه نظم پیل داسی دی .

مادر ته ټول عمر دګلونو بښـــار ویلی دی
کله می پیرزو شی په بمو نـــو پیښوره

ستا تصویرمی تل دزړه په وران کورکی ساتلی دی
کله می پیر زو شی په لمبونـو پیښوره ....

یا لکه دا نظم چی وایی :

مانه جانان غوښتی سپوروځنو ته ګلونه پسر لیه
کله خو زمونږ په کلی هم راپیښه وکړه

مانه یی په وچو شوندوویر کړی سوا لو نه پسر لیه کله خوزمونږ په کلی هم‌راپیښه وکړه ...

اوداسی دهغه ټول نظمو نه چی کله لولو نومونږ ته یوځل بیا په پښتو شعر کی دنظم دعظمت تکی بنکاره شی .دپښتو ژبی دغه ناز کخیاله شاعر دخپل‌ادبی‌عمر په دغه لنډه موده کی یو زیات شمیر ارز ښتمن شعری آثار کښلی‌دی.چی دپښتو په معاصرو ادبیاتوکی دتلپاتو آثارو حیثت لری .اودپښتوژبه به تل ورته دقدر په سترګو گوری.اوزمونږداوسنی شاعری‌پانګه به پری درنه وی. دلته به دسایل دشعری آثارو لنډه یادونه وکړو .

ریبار :

دا د رحمت شاه سا یل‌دشعرونو لومړنی چاپی مجمو عه ده.چی غالباً به ۱۹٦۸ او ۱۹٦۹ عیسوی کال په پیښور کی چاپ شوی وی .ماته تراوسه پوری په دقیق ډول ددغی مجموعی دچاپ کال نه دی معلوم شوی.خوپه دغه شعری‌جونګ کی دشاعر دزلمیتوب او دهغه دشاعری‌دلومړ نیو ورځوشعرو نه چاپ اوخپاره شوی دی. اودهغه وخت‌حالات اوپیښی‌په کی بیان شوی‌دی .

سره بڅری : ـ دا د رحمت شاه سا یل د شعرو نو او غزلو دو همه چاپی مجموعه ده.دغه شعری مجموعه په ۱۹۷۰ عیسوی کال کی هغه وخت چی سایل شل کلن وو په پیښور کی چاپ‌او خپره‌شوی ده .په دغه شعری مجموعه کی دشاعریواز ی انقلابی غزلی اوشعرونه راغلی دی.چی دپښتو په معاصرو ادبیاتو کی اودپښتو په معاصر شعری بهیرکی‌یی‌دانقلابی شعر یوه په زړه پوری برخه بللی شو .

دویر په چم کی واردنغمو دی:ـ دادرحمت شاه سایل دشعرو نو دریمه چاپی مجموعه ده.چی دنامه سره‌یی دپښتو دمعاصر شعری بهیر زیات مینه وال اشنادی .دسایل‌دشعرونو دغه مجمو عه په ۱۹۷۸ عیسوی کال کی په پیښورکی‌په بنکلی قطع‌اوصحافت چاپ اوخپره شوی ده .په دغه شعری مجموعه کی‌دشاعر،څه دپاسه یوسلواوه څلویښت شعرونه نظمونه ، غزلی‌اوقطعی راغلی دی چی تول

۱۷٤ مخونه لری .ددغی مجمو عـــی په سرکی د «احساس عا جـــزی» تر سر لیك لاندی خپله دسایل خبری راغلی دی. هغه په خپلو دغـــو خبروکی دخپلی شاعری په بـــاب وایی :

«... زماشاعری څه «داد» یـــا «بی داد» نه لټوی .بلکه دازمـــا دژوبلو احساساتو اظهار دی. اوپـه غوڅه ژبه دژوند کیسه ده.زه نـــه یم خبر چی مافنی لوازمات ترڅو مر ه حده پوری پوره کړی دی.او داهـــم نه شم ویلی چی مادژوند ون دناو ی دمخ نه ترکومه حده پوری پلوپورته کړی دی. زه داګنم چی دیـــوی اوږدی نو آباد یاتی غلامـــی تاریخ او دنوی نوآبادی غلبـــی دریځ وهلی انسان ذهنی طوربانډی او رومانی طور باندی تړی دی ....هرکله چی سړی ددغه صـــورت حال احساس وکړی نوددی درنـــی ذمه واری په مخکی دفن عاجـــزی څرګنده شی .زما شاعری هـــم ددغه شان «عا جز فن» یـــوه چغه ده. په کومه خاوره چـــی ماخړپوسی کړی دی .کوشش مـــی کړی دی چی د هغـــی دزړه درزاواورم ،» «۳»

ددغی شعری مجمو عی تـــړون شاعر داسی کړی دی .«دهغـــو انقلابی شازلمو په نوم څوك چـــی ویرونه په نغمو بدلول غواړی .»

د«ویر په چم کی واردنغمودی » په شعری مجموعه کی چی کوم شعرونه راغلی دی له هغی نه دسایـل دلوړخیال او دژوبل زړه چغی په ډاګـه اوریدلی شو. ددغی مجمو عـــی ټول شعرونه دپښتو داوسنی شعـر ښی اولوړی بیلګی دی. ددغـــی مجموعی په خپریدو په ټولـــه پښتونخوا کی دسایل شهرت لاپسی زیات شوی دی. او دسایل دفـــن ښه هنداره یی بللی شو .

ـدلمبو په سیـــــوری : ـ

دادپښتو ژبی ددغه ناز کخیالـــه اوانقلابی شاعر دشعرو نو څلور مـــه او وروستی مجمو عه ده. چـــی دشعر او ادب مینه والوته یـــی وړاندی کړی ده. دغه شعری مجموعه په ۱۹۸۵ عیسوی کال کی دپیښـــور په حمید یه پریس کی په بنکلـــی قطع او صحافت دزړو ټوکو په شمیر چاپ شوی ده.دغه اثر ټـول «۱۵۲» مخونه لری او دشاعر څه دپاســـه سل ټوټی شعرونه په کی راغلـــی دی.ددغه کتاب په سر کی دپښتـو دمعاصرشاعر سعداله جان برق یوه سریـــزه هم راغلی ده چی دسایـل دشعر اوشاعری په هکله یـــی په کی یولړ ګټوری خبری کړی دی.«٤»

دغه شعری مجموعه سایل داسی اهدا کړی ده.«ترون :دهغو دریو پښتنو شا عرا نوپه نوم دچا په غزل‌چی هم ژوند نازیدلی شی ،هم پښتو اوپښتون شمس القمراندیش،دفن ددر خو هغه ادم چی نغمی‌یی ژوندی هم دی او پښتنی هم ،هغه دحالاتو دترخو خوړو په چل هم پوهیږی . خواږه‌هم خوری خو دغزل‌خواږه دمحبت له کوره ،اکرام الله گران .دچاپه غزل چی‌یوازی دجیندی‌غاړه مسته نه‌ده ، ټول وطن پر ی مست دی دنوی دور نوی غزل پری‌مست‌دی .خاطر اپریدی . دچا غزل چی‌لکه دلوی خیبر دعظمت په شان په ټول وطن خوردی .په مینه او ښایست کی‌لړلی غزل،دلویوورونرو ښځو په خوله غزل .

ته خو به کمخی‌دزلفو جوړ ی‌کړی ـ
زه په‌دی شلیدلی گریوان څه وکړم.»

ـ فیصله :

دا د پښتو ژبی د دغه وتلی شاعر یو اوږد نظم دی.چی دیوی رسالی په توگه دپښتون ستودنس له خوا چاپ او خپور شوی دی .دد غه اثر دچا پ‌کال نه دی معلوم .

تپوس :ـ

دا د رحمت شاه سا یل‌یوبل اوږ دنظم دی چی دغه نظم هم‌دملکند دادبی جرگی له خوادیوی‌رسالی په توگه چاپ اوخپور شو ی او د چاپ کال یی‌معلوم نه دی . له دی نه علاوه زمادمعلوما تو له‌مخی دسایل‌دشعرونو بله مجموعه چی د«ښایستونو پسرلی »نو مینږ ی‌هم چاپ ته تیاره ده. اوکیدا ی شی چی اوس‌چاپ شوی وی.خولازموږ لاس ته نه‌ده رارسید لی. نویوازی یادونه یی ضرور ده‌چی‌باید شوی وی .

درحمت شاه سا یل د شا عری‌دمحتوا په هکله‌که څه وایو اویاخبری کوو. نودټولونه وړاندی‌دهغه په شاعری کی دپښتو نولی بیان زیات شوی دی. که‌څه هم‌دپښتو په معاصره شاعری کی دپښتو او پښتونو لی مسایل‌دټولونه زیات استاد حمزه شینواری بیان کړی دی .استاد حمزه دلومړ ی‌ځل له پاره په پښتو شعر کی پښتو اوپښتو نو لی،ننگ او غیرت،پښتنی سترگی ،پښتانه بانه ،

پښتنی زلفی ، پښتنی ورو ځـــی پښتنی ښکلا او پښتنی خویو نـــه بیان کړل او دپښتونورو معاصـــروشاعرانو له هغه نه وروســـته دغه پښتانه ترکیبو نه په خپلـــو شعرونو کی په داسی ډول راوړلچی ښایست او ښکلایی لاپسی زیاته شوه.دپښتو ژبی یو محقق داســـتاد حمزه شینواری په شاعری کـــی دپښتو دترکیبونو په هکله لیکـی :

«...دحمزه شاعرانه و جـــدا ناودغزل نه جوړ طبعت هیڅکلـــه دانه شوه منلی چی دپښتو غزل لمن دومره تنگه اولنډه وګنی چی پـــه کی دی دخپلوملی احساسا تواوجذباتو ترجمانی هم نه شی کیدی .هغـــه دیومخلص پښتون شاعر پـــــه حیث داخپله ادبی وظیفه وګڼلـــه چی هغه دخوشال خان او علیخـــان په اساس دیوه داسی نوی اوسپیڅلی غزل مانی پورته کوی چی پـــــه کی هره خبنته دپښتونخوا دخپلـــو خټو او لوڅونه جوړه شوی وی.»«۵»

دپښتو دمعاصر غزل دپـــــلارابوالمرا دحمزه شینواری په اغیـــز دپښتو ژبی معاصرو شاعرا نو پـــه خپلو شعری آثاروکی پښتـــــو او پښتونولی داسی بیان کړل چی دپښتودغزل مانی یی لاپسی ښکلی کړه . په دغو شاعرانو کی درحمـــــت شاه سایل نوم دخاصی یادو نـی وړدی . رحمت شاه سایل هم داستـــــا دحمزه شینواری غوندی په خپلـــه غزلیزه شاعری کی دګل، بلبـــل،وصال ،هجران ،زلفی، کوڅی،خـزان اوپسرلی پرځای پښتانه ترکیبونـه لکه ننګ،غیرت ، میړانه ،پښتا نه لوظونه ، پښتنی خو یونـــــه ،جرګی ،ګیلی ، اودپښتنو دژونـــد ډیرارخو نه په ډیره هنر ی ژبـــه بیان کړل. دسایل دشعرو نوداسـی ډیری بیلګی شته دی چی هغـــه په کی پښتواو پښتونولی په ډیـــر اوچت اندازسره بیان کـــــړ ی ده وګوری .

زماپه دواړو اوږو ناســـتـــــوپرپښتو ولیکی ـ
زما په سر که څه لیکی نو پـه پښتو و لیکـــی

دآزادی علمبر دار و دنـــــړ ی قا مـــــو نو
اوس دنړی نقشه کی کـــــوردپښتنو ولیکی «٦»

اوپه پښتو اوپښتونولی خو بیـــادومره مین دی چی دخپلـــــی پښتو دپوره کولو له پاره اودپښتون ارمان دسرته رسیدلو له پـــــاره

په خپل ټوټی ټو ټی کچکـــــو ل‌پتری وهی او خیر دپښتنونه دپښتو له پاره غواړی یوازی دپښتـــــواوپښتنو له پاره .او داهیلـــــه ورسره ده چی په دغه کچکـــــول کی‌دپښتنو دژوند او آزادی دلاسته راوړ لوله پاره خیر وغواړی.هغـه خیراو خیرات نه چی کوم ملنـــگ او فقیر یی دخپل ژوند دتیرو لو له پاره غواړی .سایل که خیر غـواړی نودپښتنونله پاره یی غواړی اوهغـه که کچکول غاړی ته اچوی نوهـم دپښتو اوپښتنو له پاره یی اچـوی.اوهرڅه هرڅه یوازی اویـــوازی دپښتنو له پاره غواړی .وگوری :

بیاوهم پتری سایل په خپـــــل‌ټوټی ټوټی کچکول خپرد پښتنو نه دپښتو لـــه پاره غواړ مـــه «۷»

او دارنگه دسایل دشعر ډیـــری‌نمونی لیدلی شو چی دهغـــــــه دپښتونولی داحساس ښه نماینده‌گی‌کولی شی .اودپښتواو پښتنوستاینه په‌کی ډیره‌په هنری ژبه شوی‌ده .

درحمت شاه سایل په شاعـــــری‌کی چی کوم‌بل ټکی دلوستو نکـــــی له پاره دپام وړدی هغه انســـــان‌اودانسان سره مینه ده .دهغه پـــه ټوله شاعری کی دانسان دوستـــــی‌ارمان په ټوپونودی . دسایل پـــــه شعر کی دانسان او انسانیت مقـام،دانسان حق او آزادی ،او نـــــور انسانی خصلتونه ډیر لیدلـــــــی‌شو. هغه انسان غواړی او انسانـی ټولنه هغه دانسان پسی گرځـــــی‌اودانسان سره مینه کوی .اودیـوی انسانی ټولنی سره مینه لری.هغـه په شعر کی اوهم په عمل کـــــی دیوی انسانی ټولنی طرفدار دی.یـو پوه‌لیکی :

«ددیو جانس کلبی متعلق داخبره‌ډیره مشهوره ده چی هغه بـــــه په‌رڼا ورځ کی‌ډیوه په‌لاس‌گرځید ه‌او دیونان خلکو به‌هغه یولیو نـــی حکیم گانه .نوپه دی هکلـــــه هغه نه‌چاتپوس وکړ. چی ته پـــــه رڼاورځ کی دا ډیوه دکوم غـــر ض‌له پاره گرځوی . هغه ورته وویل: «انسان گورم» ولی چی کله هغـوی‌ته ځواب ور نکړی شوچی دا دومـره ډلی مخلوق تاته نه ښکاری‌نـــــوهغه ځواب ورکړ .داتـــــــو ل دلاندی درجی مخلوق دی. دوی کـی‌سړی یو هم نه شته .» «۸»

په دی ډول سایل هم دیـــــوه‌کامل انسان‌په لټون دی هغـــــــه په‌ډاگه وایی چی په‌دغه نړی کـــی‌دروغ او رنځور ترمنځ ددارا اونادار

ترمنځ ،دحاکم اومحکوم ترمنځ ،دحق او ناحق ترمنځ ، ددرو غو اورښتیا وترمنځ ،دتور اودسپین ترمنځ چی کوم تضاد موجود دی ،هغه نه پخلاکیدو نکی دی . او هغه نه یوځای کیږی :

نه کیږ دروغ او درنځور یارانه کیږی
یاره دشته من او دمجبور یارانه نه کیږی

ستا دغه ښکلا زما دلیل‌ددی‌خبری‌دی
هیڅکله دروغ او درنځوریارانه نه کیږی

ستا خبری سپینی دی‌زما خبری‌دی
یاره دجنون او دشعور یارانه نه کیږی

رحمت شاه سایل څنګه چی‌مخکی مو وویل چی دیوی خواریکښی طبقی سره تعلق لری .داډول‌هغه دنړی دتولو خوار یکښو او دتیټی طبقی دانسانانو سره مینه لری.دنړی په هرمظلوم انسان‌چی ظلم وشی نودی پری دلته خپه شی اودنړی دهر زیار ایستونکی له ستر گو چی اوښکی توی شی.نوبی واره دده له ستر گو نم‌راشی .په نړی کی چی‌هرچاظلم کړی دی نوده دظلم په وړاندی‌دکرکی اونفرت چغه پورته کړی ده. اودخپل وطن اودنړی دبل هرګوټ ظالم ورته یوشان‌ښکاره شوی دی .او دده دلاری‌اوده دوطن دآزادی هر ملګری چی‌یابندی شوی او یاهم دظالما نو له خوا دخپل حق‌او آزادی په جرم په شهادت رسو لی شوی‌نو سایل پری اوښکی توی کړی دی .سایل پری شعروٴنه لیکلی دی اوسایل پری دیوه ریښتنی انسان په توګه خپه شوی دی. اوکه داسی نه وی نوهغه به ولی دفلسطین‌دیوی شهیدی مبارزی جمیلی ته نظم لیکلو .هغه به‌ولی دپاکستان‌دزیار ایستونکو اودحق‌اوآزادی‌دلاری شهید حسن ناصر په نوم نظمو نه لیکل ،هغه به ولی دهیرو شیما ، فلسطین او ویتنام دخلکو مبارزو ته دعقیدت ګلونه وړاندی کول .اوداسی نوری دیری پیښی شوی دی چی‌دسایل دستر گو نه اودسایل دفنکار قلم نه وینی څڅیدلی دی ،اوپه وینو الوانی شعرو نه یی لیکلی دی .یعنی دسایل‌فن دسایل شاعری‌او دسایل غږدهغه داولس دهغه دخلکو‌اودهغه دتولو زیار ایستو نکو

فن ، شاعری او غږ دی. هغه په دی ښه پوهیږی چی دنړی دټولو مظلومانو او دنړی دټو لوزیار ایستو نکو ارمان او هیله یوه ده .ځکه خوایی :

دځلور کنجه دنیاپه هر یوگټ کی۔
چی غټان دی رآز یی یواستاذ یی یودی
مظلومان که دمشرق که دمغرب دی
ژوند یی یودیژواك یی یوآوازیی یودی
ماشومان که د مشرق که دمغرب دی
دژړا او دخندا انداز یی یودی «۹»

وایی چی شاعر په ذاتی طور حسن پرست وی .دمینی پیغام وړو نکی وی. شاعر چی په ټولنه کی څه وینی اویاځه اوری او یادمعاشری نابرابری اوناخوالی وینی نوزړه یی ودر دیږی .او چی په ټولنه کی دنابرابر یو نه په تنګشی نودهغو حالاتو بیان کوی .خو دغه بیان دحسن او دښکلا په ژبه اودمینی او دخلوص په ژبه ددغو ناوړه شرایطوغندنه کوی .اودسایل ټوله شاعری دحسن ،مینی خلو ص اوښکلانه ډکه ده. دهغه هنردژوندله پاره غواړی ،نه هنر دهنر له پاره. هغه که دظلم په وړاندی دکرکی او نفرت چغه پورته کوی، نوهغه که دخپلی طبقی آزاد ی غواړی او هغه که دیوه نظام بدلول غواړی .خودا هرڅه په ډیره هنری ژبه بیانوی .او په داسی اندازکی یی بیانوی چی دلوستونکی په زړه اواحساس اغیزه وکړی. دپښتو ژبی معاصر شاعر اولیکوا ل سعداله جان برق دسایل دکتاب «دلمبو په سیوری» په سریزه کی دغی خبری ته داسی اشاره کړی ده .هغه په خپله مقدمه کی لیکی :

«دحسن او معیار دواړو یوځای کیدل عامه خبره نه ده .خا ص خبره ده .عام خوداده چی گل رنګ لری نو خوشبوی نه لری ،او چی خوشبوی ولری نوبیایی رنګ نه وی. اوچی کله رنګ او خوشبوی دواړه راجمع شی نو بیا ګلاب شی .او ګلاب هریو ګل نه وی . اولکه چی هریو ګل ګلاب نه وی نودغسی هر شاعر سایل نه وی .سایل ته که موږ پسخیږ و نوهم په دی چی آوازیی سبحان الله اوشعر یی جزاك الله دی .دسایل شعر اوآواز چی په خپلو کی سره دومره

لازم اوملزوم دی. نودهغـــــی همدا وجه ده. دده په شعر کـــی چی دوخت دزړه چاو دون دردونـو، ارما نونو ،او حسرتونو کوم زبیرگی دی. دده آواز قطعی داسی بنکار ی لکه چی دهغی صوتی شکل وی .لکه څه رنگ‌چی یی شعرو نونه وینـــی‌څاخی دغسی یی داواز نه هم وینـی څاخی .او داځکه چی ددغـــــه دواړو سر چینه یعنی دسایـــل فکر هم په وینو الوانی دی .سایل‌چی په ترنم خپل کلام وایـــــی نوزه اکثرداسی محسو ســـــوم‌چی لکه دده په زړه کی‌چاخنجر بنـــخ کړی وی اوهر څه ترینه زخمـــی‌زخمی راوځی

وړی می دروح‌جنازه چیر ته دخندا په اوږو
په وینو سره دی پری شینکـــی شینکی خا لونه نه شی.»(۱۰)

او شاعر دټولنی تو لواړخو نوته متوجه وی .شاعر په هر څه کـــی بنکلالټوی ،مینه لټوی اوانسانـــی‌ژوند او سایل په همدغه معیار پوره شاعر دی. هغه دحسن لیو نـــــی‌دی‌که دحسن له پاره داور لمبو ته هم‌پروت وی .خو بیا هم داسوال کوی‌چی‌وینبی می نه کړی .

ستادنظر دلمبو سیوری تـــــه لږ خوب کومه
ستادی په خپل حسن قسم وی‌جانه وینبی‌می نه کړی

دحسن او بنکلاسره مینه بـــه هرانسان سره وی خودشا عـــــر په‌زړه کی دغه مینه ډیره زیاتـــه ده. شاعر یه هرڅه کی حســـــن لټوی .حسن اوبنکلا بیانوی اودهری‌ورځی په تیریدو سره دغه مینه او دغه دبنکلا بیان دشاعر زړه مجبـوروی چی دحسن پاچاهی ومنی . پـــه هرڅه کی حسن لټول په هر څـــه کی بنکلا لټول دشاعرپه شاعرانـــه ترکیبونو ژوره اغیزه کوی .دشاعـردلوړخیال اوبیان اندازه هم دهغـــه دحسن اوبنکلاسره‌دمینی نه بنکاریږی.

ته ژوند یی دگلو نو دگلشـــن‌بنکلا په تاده
سبابه په تابنکلی وی دنـــــن‌بنکلاپه تاده

زما په تایو ازی دا غر یـــــب‌زړه پاچانه دی
قسم په ټول وطن دټول وطـــن‌بنکلا په تاده ...«۱۱»

درحمت شاه سایل غزلیزه‌شاعری‌هم‌زمون دمعا صر غزل بنـــــــی

اولوړی نمونی دی .هغه پـــــه غزل کی دوخت عمده او اساســـی مسایل په ډیر هنری شکل بیـــان کړی دی. اودغزل په زاړه شکـــل کی یی نوی غوښتنی او نوی مفاهیـم بیان کړی . اوغزل یی په خپـــل معاصر مفهوم سره ډیر زیات ښکلی کړی او پیاوړی کړی دی.دهغـــه په شاعری کی دپښتو دمعاصـــــرغزل شهکارو نه لیدلی شو. دهغـه په شاعری کی که نظمو نه قطعی اونوی شعرونه زیات لیدلی شو نوپه دی ډول دهغه غزلیزه شاعـــــری هم ډیره زیاته دپام وړده .هغه دادب په هر ضف کی دښې تجر بـــــی خاونددی .غزل یی دنظم نه او نظـم یی دغزل نه ډیر ښکلی دی سایـــل غزلیزه شاعری ځانته خوند اورنګ لری. هغه په غزل کی دچادشوند و،دګل او بلبل ،دچا دستر گـــــو بنوذکر نه کوی ،بلکه هغـــــــه په غزل کی معاصر موضوعات غواړی چی بیان کړی .او دپښتو دځینـــو شاعرا نو غوندی سایل هم دپښتـــو دمعاصر غزل لمن ته پراختیـــــــاورکړی ده. هغه په غزل کـــــی دمینی ښکلا، اخلاق ،فلسفه دژونـد پیښی روایات ټول یوځای کـــړی دی او دایی دخپل غزل موضو عـا ت گرځولی دی درحمت شاه سایـــل ډغزلیزی شاعری په باب یـــــو ه پوه لیکی :

«په کوموژبو کی چی دغـــــزل رواج شته په هغو کی صرف پښتو یوه داسی ژبه ده چی غزل یـــــی ژوندی غزل دی .دنورو ژبوغزلو نه صرف دغزلوقبرونه پاتی دی.دهغوی غزل دژوند نه با الکل خا لـــــی ښکاری .او دائکه چی غـــــز ل دکلیوالی ژوندسره سمون لـــری. اودغه ژبی ښارو نو ته منتقـــــل شوی زمامطلب دی چی شا عـــری یی قطعی ښاری شاعری شـــوه .اوښاری شاعری کی خونظم ښه ویلی شی .ولی دغزل له پاره هغه ماحول ساز گارنه وی .ددی په مقـــابل کی دپښتو شاعری جړی لا اوس هم په زمکه کی دی .دغه وجـــه ده چی ددی پالنه او روز نه با الکـــل په فطری اندازکی کیږی .او داهـــم ددغه فطر ی انداز برکت دی چـــی نن زمونږ پښتو غزل ته دشلمـــی صدی ددی اخری دور صحیـــــح نمایده غزل ویلی شو.او بیـــاد شلمی صدی ددغه غزل نماینده شاعرزما په خیال کی رحمت شاه سا یـــل ده. دزلفو رخسار خبری چی کوی .نوپه لاشعور کی یی دتیاری اورنـا احساس هم موجود وی .چـــــــی دګل خبره کوی نودا غزی اغـــزی ماحول په حواله یی کوی .دسایـــل غزل دپښتو دناوی نکریزی دی .خـو

دانکریزی په اسانه نه‌دی راغلـــی، چی، دده فکر او احساس تکید لـــی دی. اوړه شوی دی. په اوښکو لونـدشوی‌دی. واغږلی شوی دی نوهلـه تری دادومره ښایسته رنګ راوتـی‌دی.» «۱۲»

دسایل غزلیزه شاعری خـــوږه‌اوله رنګینی ډکه ده. هغه په غزل کی ټول معاصر مفاهم په نازکـــه‌او لطیفه ژبه بیانوی سایل په‌غزل کی‌حسن ښکلا اومینه داسی یوځا ی‌کړی دی چی دهغه دغزل رنـــګ او مقبو لیت یی لاپسی زیـــــات‌کړی ذی. دسایل دغزل په هکلـــه یو بل پوه لیکی:

«داهغه شاعر دی چی دغـــز لدناوی ورایی دتورتم په لور ورځو ځولی ده، چی‌ددی تورو تیارو لمـن‌دابدله پاره ورټو له کړی .دی‌نـه یوازی دپښتو دملی او زانرهریـــی‌اوزانو کی لوی لاس لری، اودپښتو داوسنی شعر ریښتنی استازی دی. بلکی هغه شیان چی دچاپیر یـــال اوماحول دنادودو دستور مـــا ت‌کړی هغه شان دخپلو افکـــارو دبیان له پاره دشعر کالبو نه هـــم‌مات‌کړی او دی ماتو نی‌نوی دنیـا رامځته کړی .» (۱۳)

دسایل غزل دپښتو دننګ‌اوغیرت،دکور او کلی ، ددیری حجـــری دتنګ او تکور او دشاعر دژو بلـواحساساتو یوه ډیره ښه هتـــداره بللی شو. دهغه غزل جدا رنـــګ‌اودبیان جدا انداز لری .یوشا عـر درحمت شاه سایل دغزل په هکلـه لیکی:

«دسایل په غزل کی چـــــی‌کومه خبره‌ډیره واضحه‌ښکاری هغه داده چی دده غزل با الکل ځانلـــه دی.او خپل یو منفرد انداز لـــری. په دغه حواله زه‌سایل مثالی شاعرګنم اکثر شاعران دچاتقلیدخو کوی . یادچااثرپری وی .او ډیر لوی لو ی‌شاعران هم ددی نه بچ نه دی‌پاتـی زموږ په دور کی صرف دوه کسـان‌زه ګنم چی خپل مثال په خپلـــه دی. یو خاطر اوبل سایل .دسایـــل‌انداز دسایل الفاظ دسایل تشبهـات مطلب داچی دده دغزل روح‌باالکـــل‌یومبرا طرز لری . زه په خپلـــه داخبره هیڅ سپکاوی نه ګنم چـــی‌زه اکثر سایل ته پسخیږم وایم چـی کاش مادده غوندی غزل و یلـــی‌شوی .» «۱۴»

په لنډ ډول ویلی شو چـــــی‌دسایل په غزل کی دهغـــــــه ارمان ،مفکوره خیال ،احســـا س‌اودهغه هیله په ډاګه لید لـــی

شو.هغه ز موږ دو خـــــــــت‌ډ یری لو یی خبـــــــــــر ی غټ غټ الفاظ ډیـــــــــــر ی‌درنی درنی خبری او درانـــــــه تکی په ډیر خوږوالی سره بیانوی.دغزل په ژبه یی بیانوی .دښایست اوفن په ژبه .هغه په غزل کـــی‌داسی مسایل بیانوی چی بـــــــل شاعر یی نه شی بیانو لی .

چرته چی دچاوی قومیت غلا م هلته خامخا وی محبت غـــلام
زه ننګ پښتو لرم غیر لـــرم نه شم زه‌کیدلی دقسمت غلام

دی دی آواز ته کوم‌زنځیردتینګی دی نه یم زه غلام‌نه می ملت غلام
ځکه دی یقین په آزادی زمـــا نه یم پیدا کړی زه قدرت‌غلام
څوچی وی موجود نظام دزور اوزر دی کی به وی تل انسانیت‌غلام
مینه ای غریب زړګیه مه کـــوه دلته کی دی حسن ددو لت غلا م
«۱۵»

او دا دهغه دغزلیزی‌شا عری‌بله بیلګه ده چی وایی :

هرګل په وینو سوردی‌ګلستـا ن‌په وینو سور دی
احساس لکه شهید دهر انسان په وینو سور دی

قربان ددی سماج‌له سندریـزی‌ار تقا نـــــه
زما په کی لاها غسی‌ګریـوان په وینو سور دی
«۱٦»

خوددی تولو سره سره‌سایـــــل‌دیوه ژوند ی‌ضمیرځښتن دی .دهغه زړه دخپل وطن په مینه‌په سینـــه کی‌توپو نه وهی ،هغه دخپلـــــی خاوری خپل وطن او خپل اولـــــس‌سره مینه لری .او په دی باورلری چی زما خلك زما اولس او زمـــا تولنه به ددی بد بختیو نه راوز ی او دا ظلم او ستم تیاری‌به رنا‌کیږی‌او دا ظلمونه،نا خوالی او نابرابری به ختمیږی . ځکه چی هغه دخپـــل‌اولس په روا او عادلانه مبـــارز وایمان لری .او دغه تول مسایـــل‌اودغه خپل لوړ او انسانی ارمان په خپل شعر کی بیانوی :

تمبل غږیږی
دورخو ودیږی

په ټول وطن کـــی
نغمی خور یږی
زور اوبه کیږی
ظلم بو گیږی
جرس ټنکیږ
مړه بیدار یږی
سپی ټول غپیږی
کاروان تیر یږی
چی سر تری کټ شـــــــــی ژوند د هغوی
انقلاب راغی و خـــــــــت په سلگو دی ۱۷۰۰۰

لکه څو مره چی د سا یل او دهغه غزل ښکلی دی نو په دی ډول دهغه دشا عری او د هغـــــــــــه

دغزل په هکله خبری به هم لـه ښایست او ښکلا نه ډکی وی. دسایل غزلیزه شاعری او په مجموع کی دهغه ټوله شاعری زموږ دمعا صر شعری بهیر یو رنگین اوله ښایســـــــت نه ډك څپر کی دی . دهغـــــــــه غزل نمونه وی ښایست او ښکـــلا لری. دهغه شاعری دپښتو پـــــه معاصر شعری بهیر کی نمونه وی مقام لری او دهغه شاعری نمونـــه و ی شاعری ده. دهغه شاعری زموږ دمعاصر وادبیاتو دسمندر هغه قیمـــت بهـا مرغلری دی .چی ارو مرو به یـــــی لوستو نکی سیل او نداری تـــــه تم کیږی ضرور به پری ډیـــــر ی خبری کیږی او ضرور به پری ډیـر څه لیکل کیږی .

دسایل شاعری تش دزړه بـراس نه دی ،تشی خبری نه دی. بلکـــی دهغه شا عر ی د هر پښتون شاعری ده. دهغه په شاعری کی دهر پښتون څیره په خنداده .دهغه شاعری دهرچاشاعری ده دنراوښځی په خولـــه شاعری . او چی تر څو دا دنیـا وی. پښتون اولس وی نودسایل شاعـری د شعـــر هـــر بیـــت هـــره خبـــــره او هره کلمـــــــه به دهغه داولس ارمان اودهغه دخلکو دخلاصون چغه وی. دهغه په شعـر

اودهغه په فن به هم پښتونازیږ ی‌اوهم پښتون اولس .ځکه چې دهغه شاعری دپښتو داوسنی شعری بهیر یوه پیاوړی‌او ستره برخه ده. دسایل دژوند او دهغه دشاعری‌په هکله ډیری خبری کیدلی شی ډیرخه پری لیکل کیدلی شی.خوزه به یوازی دومره ووایم چې دپښتو ژبه خوش قسمته ده‌چې‌دسایل غوندی ناز کخیاله ،خوږ ژبی او اور ژبی شاعر لری .اوپښتو،له پاره ډیری‌خوشحا لی ځای دی‌چې نن سبا داستاد امیر حمزه شینواری،غنی خان غنی ، خاطر اپر یدی، قلندر مومند او رحمت شاه‌سایل‌اوداسی ډیر په خاوره او وطن‌مین شاعران لری. چې هریویی په خپل ځای کی‌دزیاتی ستا ینی وړدی. دهریوه شاعری او آثار ځانګړی‌خصوصیات لری .او په هریوه باید فخر وشی ،هر یوباید ونازول‌شی‌اوهر یو باید وستایل شی.دسایل دژوند او هغه دعلمی او ادبی‌کار ونو په هکله که په‌همدغو خبرو بسنه وکړو لازمه ده .چې‌ددغه منتخب په هکله هم څویادونی وکړم.

«دنظر غشی»دپښتوژبی ددغه نامتوشاعر دشعر ونو یو منتخب دی‌چې ستا سی په وړا ندی دی.دغه ماله څووجونه راټول تر تیب اوچاپ ته تیار کړو. په لومړ ی‌قدم کی درحمت شاه سایل شعری آثار دلته ډیر کم پیدا کیږی .ددی له پاره چې دپښتوژبی‌ددغه لوی شاعر له ژوند او شعری آثا روخخه زموږ ځوانان‌خبر شی نودغه منتخب راټول او چاپ ته تیار شو .دوهمه خبره ددغه منتخب‌دجوړیدوله پاره زما خپله شخصی مینه وه‌چې‌مادسایل دشعر او دهغه دژوند سره لرله. دغی مینی زه دی ته وهڅولم چې دهغه ددوو شعری مجموعو نه دغه منتخب ترتیب‌اوچاپ ته تیار کړم.. ماپه دغه منتخب کی یوازی دسایل ددووچاپی‌مجموعو «دویر وپه چم کی وارد نغمودی ، اودلمبو په‌سیوری »څخه شعرو نه را اخیستی دی.که څه هم دسایل هرنظم‌هر غزل ، هره څلور یزه او هربیت دانتخاب وړدی. خو څرنګه چې‌سایل ځوان دی اودهغه دشاعری سفر ډیر اوږدی اوزموږ امیدو نه ورته ډیږدی.اوهغه به په راتلونکی

کی دډیر و مجمو عو شاعر شـــــی اودهغه دشعر ونو کلیات به چـــاپ شی. نو په دی خاطراوس لازمه ده چې په همدغه وړوکی منتخب اکتفاوکړو. زه دسایل ددغه منتخب په هکلـــــه نوری خپلی خبری نه اوږدوم .داتاسی اودا هم دسایل دشاعری یـــــوه منتخبه ډالی .

بس همدومره
په شا عرانه مینه
افضل تګور
۶۷ـ ٤ ـ ۱٦

پایلیکونه

۱ـ خُلنده ستوری ، اخونزاده فرمانشاه مسافر ،۱۹۸٤ عیسوی کال پیښور چاپ ۳۱٤ مخ ښاغلی رحمت شاه سایل
۲ـ همدغه اثر همدغه مخ .
۳ـ دویر په چم کی واردنغمودی، درحمت شاه سایل دشعرو نو مجموعه ۱۹۷۸ عیسوی کال چاپ لسم اویولسم مخونه .
٤ـ دلمبو په سیوری .دسایل دشعرونو مجموعه د۱۹۸٤ عیسوی کال دپیښور چاپ .
٥ـ دخیبر ادب ،مراد شینواری.۱۹٥۸ عیسوی کال دپیښور چاپ ۱٦ مخ .
٦ـ دویر په چم کی وار دنغمودی ، یاد شوی اثر ۱۰۸ مخ .
۷ـ دلمبو په سیوری ،یاد شوی اثر۱۱٥ مخ .
۸ـ پښتو مجله ، پیښور پښتو اکیډیمی ۱۹۸۳ عیسوی کال ، یولسمه گڼه ، ښاغلی ایوب صابر ،«دفهم دل راهی »مقاله ۳۲ مخ .
۹ـ دلمبو په سیوری ، یاد شوی اثر۱۲ مخ .
۱۰ـ دویر په چم کی وارد نغمودی، یاد شوی اثر ٥۸ مخ .
۱۱ـ دلمبو په سیوری ،یاد شوی اثر،۲٥ مخ .
۱۲ـ همدغه اثر دسعدا له جان برق مقدمه نهم ،اولسم مخونه .
۱۳ـ دننگونو شاعر ،دمقا لومجموعه ،دقومونو او قبا یلو دوزارت دنشراتو دریاست چاپ ،دپوهنیار لطیف بهاند مقاله ،۱۰۲، ۱۰۳ مخونه .
۱٤ـ دلمبو په سیوری یاد شوی اثر دبرق مقدمه ۸،۷ مخونه .
۱٥ـ دویر په چم کی وارد نغمودی یاد شوی اثر ۲٤ مخ .
۱٦ـ همدغه اثر ۱٥مخ .
۱۷ـ همدغه اثر ۱٦ مخ .

سور لمر

هغه دی سورلمر په راختو دی
صبر لوګی شو انتظار اور شو

احساس لمبه شـــو روح سوی سکور شـــو
شعور پر هر شـــو اسو یلی شور شـــو
ژوندون زخمی شـــو زړ ګی ټکور شـــو

هغه دی سور لمر په را ختو دی
انقلاب راغی وخت په سلګـودی

په ګر مو و ینـــو ژر ندی تا ویـــږی
مستی ځوا نـــی دی په کی د لیـــږ ی
ننګ په ځوانـــی د ی جذ بی مستیـــږ ی
د نیا و را نیـــږ ی که پاتی کیـــږ ی
فیصله کیـــږ ی هر څه چی کیـــږ ی

دویړپه چم کی وارد نغمو د ی
انقلاب راغی وخت په سلګودی

تمبل غږ یـــږ ی در خوو د یـــږ ی
په ټول وطن کـــی نغمی خور یـــږ ی
زور او به کیـــږی ظلم بو ګنـــیږ ی
جر س ټینګیـــږ ی مړه بیدار یـــږ ی
سپی ټول غپیـــږی کا روان تیر یـــږ ی

چی سر تری کټ کـــړی ژو ند د هغـــو دی ـ
ا نقلا پ را غـــی و خت پـــه سلګودی

بیا کربنی دعذاب جـــــوړی په مخ دستمگـــــــــر دی
بیا زلفی دتیرو جـــــــوړی وژ لو تـــــــــه دلمر دی
بیاوخت ایښی چړی دلیـــــونتوب پـــــــه رهگذر دی
بیا ستر گی غضبنا کـــــــی تیر ی شوی دخنجـــــــر دی
شپیلی د انقلاب تـــــــــه پوکی ور کړه اسرا فیلـــــــه
بیا ما تی زو لنی دمـــــــړهوس په شر نگهـــــــر دی
بیا ناست هغـــه استـــازی د قاتل زندان په ســـــردی
بیـــــا ستر گی د پستـــــوسړی خورو نظر نظـــــر دی
بیا خند و خار دلارو گـــــلاب مخی جا دو گـــــــــردی
شپیلی د انقلا ب تـــــــــه پو کی ور کړه اسرا فیلـــــه

ته چر ته یی ملګر یـــــه زررا پاځه هلـــــه ورکه
ستا ځلی اخر چر تـــــه دی غصه شه لته ور کـــه
یاغی کـــــار وان روان دی‌د با غیا نو دلښـــــکردی
ملك ټول حسن ناصر، حســن ناصر ، حسن‌نا صر کـــه
شپیلی د انقلا ب تـــــه پو کی ور کړه اسرا فیلـــه
نن هم هغه دسر ســـــودا ګری هغـــه بـازاردی
نن هم هغه ستم دی هغـــه راج دی هغـــه ښـــاردی
نن‌هم هغه محل هغـــــه قاضی هغه کتـــاب دی
نن هم هغه تـــــرل اوپرا نستل هغه روز ګـــاردی
شپیلی دا نقلاب تـــــه پوکی ور کړه اسرا فیلـــه
دژوند ریګزاره ځمکـــــه لا باران دو ینو غـــواړی
بی وسه نظرو نه چرا غـــا ن‌دو ینو غـــــو اړ ی
دا لوړ لوړمحلو نه بنـــدشو نه د فکرو نـــــو
یو جړق دز لز لی غـــواړ ی‌طو فان دو ینو غـــواړی
شپیلی د انقلا ب تـــــه پو کی ور کړه اسرا فیلـــه
ستا وینه زما نه نـــــه شی هیڅکله پټو لـــــی
دازمکه ستا په سرو وینـــوسور لاس نه شی خوړ لـــی
هډو کی دپو لادو دی‌ســـامراج نه شی ز غملـــــی
ته ژوند یی ، نه شـــــی‌تا نه شی‌هیڅوك نشـــی‌وژلی
شپیلی د انقلا ب تـــــه پو کی ور کړه اسرا فیلـــه
ستاهر ځا ځکی د وینـــی په کروړ و نو زړونـــوداغ دی
ستا ژوند ددی نړی پـــــه انسانی فکر ونـــو داغ دی

ستا زړه راته بلا نیازبیـــن ځلمی کړه لیو نی کـــــړه
ستا نوم دتودو شګو پـــــه لا له ګلونـــــــوداغ دی
شپیلی د انقلا ب تـــــــــه پو کی ور کړه اسرا فیلـــه
دستا دزړه داور بڅـــــر ی نن لمبه لمبـــــــــه دی
خبری ستا دفکر د ګلشـــــن لمبه لمبـــــــــه د ی
جذبو دی د زلمو پـــــــــه ارادو او ر لګو لـــــــی
بی وسه انسا نـــــــا ن د ټول وطن لمبه لمبـــه دی
شپیلی د انقلا ب تـــــــــه پو کی ور کړه اسرا فیلـــه
او ورکه پو کی ور کـــــه چی قیا مت شی اسرا فیلـــه
چی خوږ دزهر ګـــــو ټ انسا نیت شی اسرا فیلـــه
ددی قاتل نظام د پـــــاره دا فیصله و کـــــــړه
ددغه رنځ علاج په بغـاوت شـــی ا سر ا فیلـــــــه
شپیلی د انقلا ب تـــــــــه پو کی ور کړه اسرا فیلـــه
یو داسی انقلاب چـــــی ددی زوړ نظام قا تل شـــــــی
یو دا سی بغا وت چی تـــری په مرګ کی ژو ند حاصل شی
یو داسی انقلاب چی یی سحـر په وینو سور شـــــــی
یو دا سی بغاوت چـــــی د سامراج راج یی قایل شـــی
شپیلی د انقلا ب تـــــــــه پو کی ور کړه اسرا فیلـــه

PROPERTY OF ACKU 9963

څه په هو ښیارو ستـــــرګوو اوړیدی نا دان زړ ګیه
څو مره ارزان دی را نـــــه غواړی په ما ګران زړ ګیـــه

نه څوکډ یدن تـــــــه اود چا در ته راو بلمـــــــه
زه خو لرمه نه مکـــــا نڼه لا مکان زړ ګیـــــــه

زه چی دژو ند په کومـــــه لاره با ندی تگ کو مـــــه
هلته په هر گام هـــــره‌ساه دی امتحان زړ گیـــــه
په وچو شو ند و که پـــــه مستو خو مارو اننگـــــــو
سپر لی‌دی راشی خـــــودچا په گلستان زړ گیـــــه
دا بی خودی ده کـــــــه هوس دی که د عشق انتهـــا
گوره ته خپل قاتل ته هـــم‌وا یی جانان زړ گیـــــه
داچی د ژوند دیقین شـــات‌هم در ته زهر ښکـــــا ری
خوب رنځور کړی یـــــــی‌دو هم او گومان زړ گیـــــه
څوك د خپل فکر پـــــــه وطن کی غلامی نه کـــــوی
دننگ دتخت د پا ســـــه کښینه شه سلطان زړ گیـــه
چی دی سایل در قیبا نـــــوپه کو څه تیـــــــــروی
کانی به هم گنی دســـــر وگلو بارا ن زړ گیـــــــه

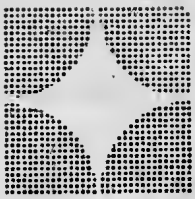

ستا که تسلسل د ستمـــــونو ماتیدی نه شـــــــی
پام ر قیبه ! دا تـــــر ونډزړو نوماتیدی نه شـــــی

زه زلمی زړه لـــــــــر م‌په فکر کی مستـــــــی لرم
چاوی چی قا نـــــــــو نډځنځیر و نو ماتیدی نـه شی

زه پښتون پیدا یمه ،پښتو ن به یم ، پښتون به مـــــرم

دغه اینه په فر یبـــــــونوماتیدی نه شـــــــی

تږی دی دزړه دو طـــــــن ټول او لس می تـــــږی دی

تنده می سیند غـــــــوا ړ ی په جامو نو ماتیدی نه شـــی

سر ه شی لیو نـــــــــوزور ور بی دزوره نه تښتـــی

خو له داستعمار پـــــــه فریا دو نو ما تیدی نه شـــی

ژبه می ده کړی ســـــــوداګره چی پښتون ګتـــــم

دی کی ده پښتو پـــــــه دو لتو نو ماتیدی نه شـــی

مور دا نا الحق مجر مـــــا نمورږه لیو نی د ژو نـــــد

دا دسر نشی مو پـــــــه دار و نو ماتیدی نه شـــی

دا زما قلم دیو مجبـــــــوردیو سا یل قلـــــــم

دا دزر پر ستـــــو پـــــه لا سو نو ما تیدی نه شـــی

زما دتړمو و ینـــــــــوجام و ا خلـــــــــــه
راشه دنو ی ژونـــــــــدپیغا م وا خلـــــــــــه

د ژو ند پـــــــــــه لا ره‌که ز ما سر ه ځـــــــــــی
په لمبو پښی کیـــــــــد ه‌او گا م وا خلـــــــــــه

ستا په نظر کی مـــــــی پښتو و لیـــــــــد ه

را شه دا خـــــــــــوږزړه می انعام وا خلـــــــه

په خو لی می مهـــــــــــردی ویلی نه شـــــــــم

په ستر گو ستـــــــــــرگو کی سلام وا خلـــــــه

لږ خو ته هـــــــــــمزما د مینی پـــــــــه سر

گیډی گلو نـــــــــــه دا لزا م وا خلـــــــــه

ملاکه زه دی کـــــــــږ م کا فر نو خیـــــــــــردی

خود یار نوم پـــــــــــه احترا م وا خلـــــــــه

نن یی په ستر گـــــــــوکی بس دو مـــــــره ووی

دسحر زیر ی پـــــــــه ما بنام وا خلـــــــــه

سایله ! گـــــــــــل دی چری و نه ر یـــــــــژی

بو سه تری وا خلـــــــــه خو په پام وا خلـــــــه

نن دمینی په وطـــــن کی د دیدن گرا نه گرا نـــی ده
څه داو ښکو قدر نه شتـــه څه دوینو ارزا ئـــــی ده

کومه پرخه ده چـــی ژاړی هغه کوم گل دی چی خانـدی
په ژړا هم پا بندی ده پـــه خندا هم پا بنـــــــدی ده

د ګلو نو سند رغـــــا ړوسپر لی خیا لو شا عرا نـــو
راشی ګیره په لمبو کـــــی‌دسپر لی مسته ځوا نـــی‌ده
چرته لاړی ای د زلفو پـــه تالو نو ز نګیدو نکـــــــو
نن په زلفو دصنم کـــــی‌دبارود و خو شبو یـــــی ده
داحساس د ګل په شو نـــډودا ور سری سکر وتی ږدمـه
دغه لوبه د هـــــوس ده، بهانه می مجبـــــــوری ده
چی دځان د غمـــــــــه زاړم د ظا لم دمخه خا نـــد م
څه خو دی چی مـــــــــی‌ددا سی ستمګر سره یـاری‌ده
چی په خوږ زړه مـــــــــی‌انبار دی در د او غم دغم‌زپلو
ما غریب‌مه ګنی خلکـــــــودا می لو یه با چا یـــــی‌ده
هلته وینی څنبل حلال دی‌دلتـه او ښکی څنبل حـــــــرام دی
هلته هغه زند ګـــــــی ده‌دلته دغه زنده ګـــــــی ده

زما په دوارو او رونـــــاستو پر بنتو و لیکـــــــی
زما په سر که څه لیکـــــی‌نو په پښتو و لیکـــــــی
د پا کی مینی کنهگـــــا روچی منکر پری نه شـــــی
در قیبا نوالزا مو نـــــــه په تندو و لیکـــــــی

په ښایستو نو پســـــــــی‌ور کولیو نو ملګـــــــــرو
زما په زړه کی دګـــــــــل‌مینه په اغز و لیکـــــــــی
زما په لاسو کی پـــــــــــه پښو کی دیو تا ګا نو دوخـت
د زنده ګی نوم دا جـــــــل‌په زو لنو و لیکـــــــــی
د ځنځیر و نو خـــــــــــالقا نو : دو حشت زامنـــــــو
ما په قطار کـــــــــــی‌دژوندون د لیو نو و لیکـــی
ای شا عرا نـــــــــــو :د قلم په آزادی مینـــــــو
حال د بلو چـــــــــــوما شو مانو د سلګو ولیکـــی
د آزادی عا لـــــــــم‌برداروډ نړی قا مو نـــــــــو
اوس دنړی نقشـــــــــــه کی‌کو ر د پښتنـــــــــو ولیکی

دا یو زه نه یم چـــــی ژاړم‌د سندرو پـــه و طن کـــی
که نه ! دا یـــــو روا ج‌دی د نهرو په وطن کـــــی
ژوندی چر ته ځوك شته کـــه نه چی لږ تپوس تری وکـــړم
داولی خا مو شـــــــی ده‌دخبرو په وطن کـــــــی

ای حسنه : د یار گل نـــــه شی زما د عشق په طمـــــع
عشق نه کیږی د ژو نـــــددسو دا گرو په وطن کـــــی
آزاد می نه گړو ځـــــانډزر پر سنو له روا جـــــه
دا گل ځوانی مـــــی خاوری‌کړه دزرو په وطن کـــــی
فکرو نه لیو نی می را تـــــه هیڅ بی هیڅه وژ نـــــی
پیدا یمه دد اســـــــــی‌ستمگرو په و طن کـــــی
څه زده کړم د بنگلـــــــود رو ا یا تو نه ملگـــــرو
زه او سم دجو نگـــــــړ واو کنډ رو په وطن کـــــی
زه یار ته‌کتی نه شمـــــــه یار ما ته کتی نه شـــــی
ړانده گر ځو دو خـــــــت‌دجادو گرو په وطن کـــــی
په زړه دایشیا کـــــی لادمر گ په خوب ویده یـــــم
دا حال دی دبی و ســـــــودا نشو رو په وطـــــن کی
ما فال دمینی . و کـــــو ت‌دنجوم په سیپا روکـــــی
لـــــــوی قحط را روا نډ دلبر و په وطـــــن کی
ښایست لری‌بد نام بـــــه وی بندی به وی سا یلـــــه
یو سف‌دپښتنو د بـــــــی‌نظر و په وطن کـــــی

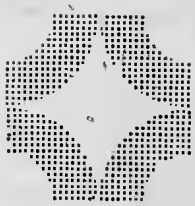

پری به وزی خوده پـــــــه سجدو پر یو تل زده نه کړل
دی کنهګا ر سر زمـــــــــازره تتبیدل زده نـــــه کړل

سنر ګی که مو ډیری مسلسل‌شو ګیر و ستړی کـــــــړی
مور دچا د زلفو پـــــــــه تالونو زنګل زده نه کـــــړل

دلته معزز شی چـــــــی باغی دخپل ضمیره شـــــی
موږه ځان دښمنـــــــــــوخپل ضمیرخرڅول زده نه کړل
تیښته یی ګنهم د زما نـــــی د روا یا تو نـــــــــه
ځکه می لمنی نه یـــــــوداغ پا کول زده نه کـــړل
زانګی چی پری تل زمـــــاد فکر زر غو نـــــی غو تی
ماد هغه داره خپل نظـــــراړول زده نه کـــــــړل
ماته ملا ! ځا نتـــــــــه د تسکین مسئله و ګـــوره
ماخو دجنت پـــــه حورو زړه‌غو لول زده نـــه کـــړل
خلکو دټرون د ذو قـــــــه د یری مزی وا خیستـــــــی
موږه رقیب خیلو بیـــــــل بیل زړو نه ټرل زده‌نه کـــړل
تنده چی سا یلـــــــه !کړی‌سړه د چا دوزیت احســـاس
تا دچا ګلر نګ پـــــــه اداګا نو لیکل زده نـــــه کړل

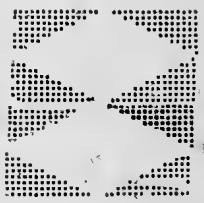

دا خیر دی که څـــــو ګما غوندی بدنام په کا نو ولی
خودا عجیبه خلك هر نیـــك‌نام په کا نو ولـــــــی
دا ستا په‌مست نظـــــرکی‌دا د چادی پری پو هیـــږم
پو هیږم چی د پا کـــــــی‌مینی قام په کانو ولـــــی

مرګ څه وی ولی کـــــا ش‌چی په دی مړه معاشره کـــی
دو هم لیو نی د ژو نـــــدپیغام په کا نو ولـــــــی
په کوم لوری می بیا یـــــی‌ای زما مجنو نه عشقـــــه
چی داد کلی خلك می هـــــرګام په کا نو ولـــــــی
ښا یست که څه مقـــــا م‌لری خو دا اعجاز دعشـــق‌دی
د او لی ښکلی خلـــــــك‌خپل مقام په کا نو ولـــــی
زمور دمینه مستو لیـــــــونو لاری چی نیســـــــــی
نا کامه ر قیبـــــــــان دی‌خپل انجام په کا نو ولـــــی

چی په خندا ورته دخـــــو ږوږه پر هرو نه نه شـــــی
چری دی هم ستا دښایســـــت غوتی گلو نه نه شـــــی

را شه مظلوم ژو نـــــد مـی په یو نظر یوه لمبه کـــــړه
چی په ظالم زړ گی دی پا تـــی ار ما نو نه نه شـــــــی

بیا دجنون ځوا نی مستـــــی غواړی دمستی مینـــــــی
بیا چر ته خیال د تـــــور وزلفو ځنځیر و نه نه شـــــی
په دعا ګانو می د خـــــو ړاحسا س درد ونه نه ځـــی
څو چی ښیری د شـــــــونډ و تړم ټکو رو نه نه شـی
وړی می د روح جنـــــا زه‌چر ته د خندا پـــــه اوږو
په وینو سره‌دی پړی شینکـی‌شینکی خا لو نه نه شـــی
دنظر غشی د زړ ګی پـــــه چم په پـــــــا م وروه
چرته زخمی په کی داستـــانازك یا دو نه نه شـــــی
خامو شی شو ئډی مـــــــی‌لوستی بیدار یدی و یل یـی
او رونه مه چیړه لو ګـــــی‌دی پری فکرو نه نه شـــی
ویده دنیا ای د سا یـــــل‌قلمه مه لـــــــــړ ز وه
د فر یادی او ښکومـــــا ت‌ستو ری تند رو نه نه شـی

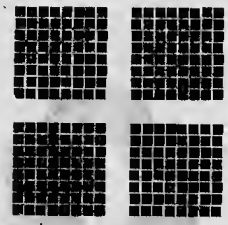

په خپله ړو ند یمـــــــه د تورو په نظر گر ځمـــــه
ځکه خو تږی تل پـــــــه سر د سمندر گر ځمـــــــه

ستا دنظر په دو مـــــــر ه لوی جا گیر وطن کی آشنـــا
زه دو طن خانه بـــــدو ش یم در په در گر ځمـــــه

دژو ند جنت می داحســـاس بندی خا نه شوه را تـــــه
درقیبا نو د صـــــــرا طد پل په سر گر ځمـــــــه

څومره سپیره یم بیـــــــامی ختی دثواب شوی خـــوراك
د آزادی اسلام آبـــــــا دښار کی نهر گر ځمـــــه

دتوری لوی شپی نیـــــــتلا امر یکنی غو ندی شـــــو
زه څه نادان یم چـــــــی په طمع دسحر گر ځمـــــه

دمړو په څلو کی دخپـــــلژو ندون لټون کو مـــــه
په غر او سم پـــــــه لراوبراو ترا وتر گر ځمـــــه

حالات لګیا دی لګـــــو ی‌می په فطرت چکو نـــــه
زه لګومه په خپل خـــــو ارسپیره قسمت چکو نـــــه

د لیو نتوب علاج تـــــه ګوری لیو نو ملګـــــــرو
چی لګوم په ځنځیـــــــرونو هر ساعت چکو نـــــه

آشنا که یو رقیب ســـــرو خوری بل به هم پیدا شـــی
لګول غواړی په سبـــــق‌در قا بت چکو نـــــه

نیت یی معلوم دی بـــــس‌زما دیو نظره تنـــــګ دی
ځکه می داسی لګـــــــوی‌مو سم په نیت چکو نـــــه

بیا می آشنا دلیو نـــــوچغو نه ولی تښتـــــــی
چی لګو ی می پـــــــه شعور ستا نزا کت چکو نـــه

جانانه ! ووا یه سا یـــــل‌کومه ګناه کـــــــړی ده
داسی خو نه لګـــــــو ی‌څوك په محبت چکو نـــــه

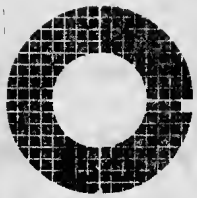

شو نږی گنډم په نـــــو مړ یار پا بندی و لګیـــــــده
د خوږی مینی پـــــــــه اظهار پا بند ی و لګیـــــــــده

په ژبو وه خودا پـــــــــه ظلم با ندی ظلم و شـــــــو
چی مو دستر گو پـــــــــه تکرار پا بندی و لګیـــــــده

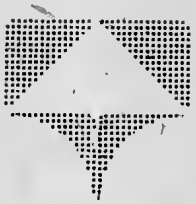

رواج د دار چی دمنصـــو رنسل ډیر وز یـــــبراوه
چی په دار و نه شـــو ه‌په دار پا بندی و لگیـــده

دمینی دی دستو ر تـــــه څه نوم ور کو لی شی څـوك
هم په اقرار هم پـــــه انکار پا بندی و لگیـــده

گل چی ښایسته د خار پـــه مرسته شو زما په وینـــو
دظلم حد گوری پـــــه خار پا بندی و لگیـــده

لږی دا کر ښـــــی دجانان د تندی هم ولو لـــه
زړ گیه ! بس پـــــه انتظار پا بندی و لگیـــده

او س به دگل سنـــد ر ی‌چا له ای سا یله لیکـــو
د بلبلا نو په چغـــارپا بندی و لگیـــده

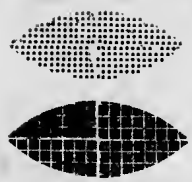

چی په کی قحط ستا دیـــــد نشی اوردی پوری شی پـــــری
که دا دنیا باغ عدن شـــــی‌اور دی پوری شی پـــــری

چی ستا غنچی غنچی سری‌شوندی په کی نه وینمـــــــه
که هره لار گلشـــــن‌شی اوردی پوری شی پـــــری

چې‌ستا دا دوه ستر ګـــــې‌له مانه پناه کیږی په کـــی
که می جنت هم‌خپل وطـــــن‌شی اور دی پوری شی پـــری
چې په کی نه وی مـــــړ ه‌نشه ستا د دی مړ او کتـــو
جوړ که دښکلو انجمـــــــن‌شی اور دی پوری شی پـــری
چې نن په غم وی پـــــــه سبا کی نه وی خوند دسبـــا
چې نن سبا شی سبانـــــــن‌شی اور دی پوری شی پـــری
چې دی څوك او ښکـــــــی‌دکنجکو په نرخ هم نه تلـــی
که مر غلری د یمن شـــــی‌اور دی پوری شی پـــــری
سا یله بدنه دی دژو نـــــددا زادی فکر و نـــــــه
خو چې په مینه دی قد غـــن‌شی اور دی پوری شی پـــری

چر ته چی د چـــــــاوی قو میت غـــــــلام
هلته خا مخـــــــا وی‌محبت غـــــــلا م
مینه ای غر یـــــــب‌زړ گیه مه کـــــــوه
دلته کی دی حســـــــن‌د دو لت غـــــــلام
زه ننگ او پښتـــــــولرم همـــــــت لر م
نه شم زه کیـــــــدلی د قسمـــــــت غلام
څو چی‌وی مو جـــــــود نـــــــظا م د زور او زر
دی کی بـــــــه وی‌تل انسا نیـــــــت غلا م
څکه د ی یقیـــــــن په آزادی ز مـــــــا
نه یم پیـــــــد اکړی‌زه قـــــــدرت غلا م
دی آواز تـــــــه کوم‌ځنځیر د ټینگـــــــی دی
نه یم زه غلا م نـــــــه می ملـــــــت غـــلا م

بس دا که د لیمو نـــــه تر جبینه ز نده گـــــی ده
یارا نو !مبارك مو شـــــه ر نگینه زند ه گـــــی ده

بنایست مو دی ژو ندون خـــوسو دا گر دنیا یست نه یـــو
بنایست ته مو ســـــلام دی زمو بر مینه زنده گـــــی ده

په موږه یی د مینـــــــــی بد نامی هم پیرزو نه شـــوه
کم نظر فو کی زمـــــــا څومره سنګینه زنده ګـــــی ده

سړی په کی اظهـــــــــا ردهیڅ جذ بی کو لی نه شـــی
څه دا سی بی مذ هبـــــــه او بی دینه زنده ګـــــی ده

سجدی دی ، بند ګـــــــــی دی، کلیمی د غـــلامـــی دی
یاران یی په دی خـــــوری چی ګل ورینه زند ګـــــی ده

تپو س در نه کـــــــــوم درنها ګا نـــو خا لقا نـــو
دا تو ر په ماد څـــــــــه لګی چی سپینه زنده ګـــی ده

سا یله که خپـــــــــل تار تار ګر یوان ژاړی چا ته ژاړی
په خپله هم منی چـــــــی بی اینه ز نده ګـــــی ده

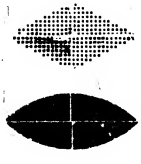

ژو ند می ځه نـــــاد انو قتلید و هم یی خنـــدل
و خت د ډ یره ظلمـــــه ژړید و هم یی خنـــدل

ځو مره ساده کـــــــی و په لمســـو ن د چـــارقیب
یو مین له بـــــل جـــداکیدو هم یی خنـــــدل

عقل د منصو ر ته کـــــه ځنګیر د چـــــــا ددار

ډیر دمرګ پـــــــه لاس و شنډ و هم یی خنـــــد ل

زار دی شم د لو یـــــــی حو صلی نه محبو بـــــی

حسن دی پښتـــــــــو نو رژ یدو هم یی خنـــــدل

لیچ را ته د ستر گـــــــوپه ککو کی غړ یـــــد و

ځو که می نظـــــــر پر ی سو ز یدو هم یی خنـــــدل

وی یی څه د زلفـــــــومقبری پله مـــــی وړی

گل چـــی پـــه ډنـــډر راما تید و هم یی خـــــدل

ما چی کړی پری وینـــــــی د شهید زړ گـــــی خوری

او ر می په گلشـــــــن را ور ید و هم یی خنـــــدل

سایله د پښتون پـــــــه کلکو لا سو پښتنـــــــو

ستا پښتو ن قلم کـــــــه ما تید و هم یی خنـــــدل

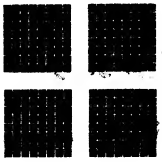

نن د حا لا تـــــو دچې ی‌د لاند ی ساه اخلـــــم
هر څه چې کیږی خـــــونامه می د آشنـــا اخلـم

دچا لعلو نو او گلو نـــــوته پسخیږ مه نـــــه
زه ګانې بو تـــــــی‌دخپل غر او دبید یااخلـــم

دچا دښمار بنا پیـــــر ی‌څه کوم که ډیر بنکلی شـی
زه خپل غزل ته ستـــــادستر گو نه بنکلا اخلـــم

وخت د خندا تـــــه دی‌خو خال دی را ته و خانـدوه
دزړ گی داغ له تـــــرینه لږه‌شان رنبا اخلـــم

دمینی دا دستور مـــــوخوښ شو مینا نو که نـــه
هغه ښیرا اخلی له مـــــازه تری دعا اخلـــــم

د آشنا یاده د ژ ـــــو اب‌د لاسه ډیر غر یپ یـــم
یوه بو سه در نـــــه په بیه د ګناه اخلـــم

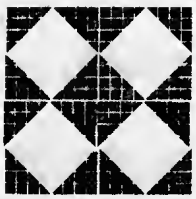

دزړه در ز ا نه بـــــــه نغمی د انقلاب جـــــــوړوم
ستا دظلمونو د کیسونـــــه به کتاب جـــــــو ړوم

حلا لوی چې‌می په پتـــــــه خو له په پخو چـــــــړ و
د غه نظام ته بـــــــــه دخپل ځا نه قصا ب جـــوړوم

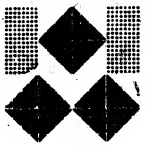

هر گل په وینو ســـــــو ردی گلستا ن په وینو سوردی
احساس لکه شهید د هـــــرانسا ن په وینو ســـــوردی

قر بان ددی سما ج لـــــه سند ریزی ار تقا نـــــــه
زما په کی لا هغسی گر یـــوان په و ینو ســـــــوردی

د څلور کنجه دنیا پـــــــه هر یو ګوټ کـــــــــی
چی غټان دی راز یـــــــی یو استا ذ یی یـــــــو دی

مظلو مان که د مشـــــــر ق که د مغـــــــــــر ب دی
ژو ند یی یـــــــــو د ی ژواك یی یو آواز یی یـــودی

ما شو مان که د مشـــــــرق که د مغـــــــــــر ب دی
دژړا او د خنـــــــــد انداز یی یـــــــــو دی

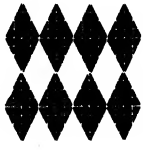

محفل چی نو دشی خلك خود د چا خبری کوی
خیر دی آشنا که څوك زما او ستا خبری کوی

دا دمینو پیه قا نون کی هیڅ خبری نه دی
خلك په هر چا پسی پشی شا خبری کوی

زه به دا دواړه کړم لو کی ستادغی دوه ستر گوته
که څو ك د هغی یا ددی دنیا خبری کوی

درنگ له ریږ ی څو په یو بوتی کی دوه گلونه
دا دی یو بل ته پیه خندا خندا خبری کوی

ما به په تا، تا به په ما باندی مین و گنی
جوړ به تری څه گړی که څو ك ډیری دا خبری کوی

جڼا دی نه ژاړی سائل دی جدا یی ژړو ی
وژنی می دا چی دا ته ستا و قا خبری کوی

لږی ای زما دزړه ز خمـــــونو ستر گی پټـــــــی کړی
بس دی لیو نی به شـــــــی‌فکر و نو سترگی پټـــی کړی

بیا مو راته تـــــــــو ری‌توری سترگی د چا یـادی‌کړی
گوری د لاله دزړه دا غـــــونو ستر گی پټـــــــی کړی

بس دی که نه پر یږدی کـــه دا خوږ زړه لږ قـــرار وکړی
غلی شی لږ غلی شـــــــی‌ساز ونو ستر گی پټـــی‌کړی

در غلل د گلو قـــــــــاتلان گلشن ته در غـــــــل
لږ ساعت ته مه خانـــــد ی‌گلو نو ستر گی پټـــی کړی

زه به در ته دا خپلـــــــی‌لچنی ستر گی غیـــــږی‌کړم
ستړی شوی د خـــــــو ږآشنا یاد و نو سترگی پټی‌کړم

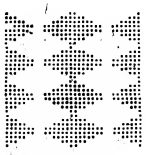

تصو یر ته دی پـــــه سروسرو زړید لو ستر گو گـــورم
دخپل زړگی قا تل تـــــه می‌په خپلو ستر گو گـــــورم

څه ستا حسن نا دان شـــــوځه زما زړ گی ما شـــــوم
شر میږم چی دې مخ‌ته پـــــه با یللو ستر گو گـــــورم

دا تور به یی یو ځـــــــل‌دمینی تور را پـــــوری‌کړی
انداز ته چی دا ستـــــــــادناز ولو ستر گو گـــــو رم

که زه یی سپیلنـــــــی کړم‌خیر دی تاتـــه به لو گـــی‌شم
دی او رته دی لږ نـــــو ردقهر ید لو ستر گو گـــــورم

حیران مه شی ز مـــــــــادنیغ نظر بـــــی قرار ی ته
شو گیر یم چر ته غیـــــږد خو ہو لو ستر گو گـــــورم

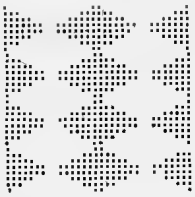

ته ژوند یی د گلو نـــــود گلشن بنکلا په تـــــاده
سبا به په تا بنکلـــــی وی‌د نن بنکلا په تـــــاده

نه ستر گی نه خمـــــــارشته نه خندا د گلبد نـــو
دژو ند دپسر لـــــــــی‌دگلبد ن بنکلا په تـــاده

زما په تا یوازی دا غـــــریب زړه یا چا نـــــه دی
قسم په ټول و طـــــن دټول وطن ښکلا پـــــه تاده

دی جام د غو شرابـــــودی رنا کی سرو رنه شتـــه
جا نا نه په وا للـــــــه د انجمن ښکلا پـــــه تا ده

زړه سوی لوی راوړم خـــــورشی ، گل شی، په خندا شـی
ملگری یی د زو تـــــــد،دهر دید ن ښکلا په تـــاده

منم د زما نی ښکـــــــلاپه ماده چی منصور یـــــم
دلدار ته یـــــــی د داراو در سن ښکلا په تـــاده

زه ستا فکر زلمی کړمـــــه ،زه ستا فکر شیهد کـــــرم
زما د شهادت ، د ســـــو رکفن ښکلا پـــــه تـــاده

هم ته یی دسا یـــــــــل دلیك عنوان په تا لیکمـــــه
هم ته می یی قلم زمـــــــاد فن ښکلا پـــــه تـــاده

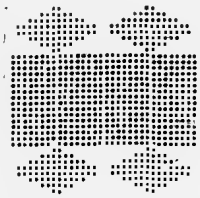

فاتل نه د ز خمو نـــــــود مر هم په تمنا یـــــــی
زړ کیه لیو نیه دا څـــــــه وا یی دا څه وا یـــــــی

چی کوم پله می بیـــــــایی در سره څمه زړ کیـــــه
خودو مره خو می پو هـــــــه کړه چی کوم پلو می بیایـــــی

دژوند دبید یا گله نـــــه رژیږی ته خند یـــــــږ ی
مودی در با ندی تیـــــــر ی‌شو ی دځان په تما شا یـــــی

ای عشقه زه دی خـــــــدایږو چی په ځان‌بالدی شکی‌کړم
په دی کو څه کی څـــــــه چل دی چی دومره وار خطا یـــی

یادو نه دجا نـــــان هـــــم لوی نظر ی شول زړ گیـه
منی که نه منی خـــــــــوزاړه زاړه چی تنها یـــــــی

که ته خوری دچا غـــــــــم‌او که دچا غمو نه تا خـوری
غم تا لره سا ئلـــــــــــه ته غمو نو ته پید ا یـــــی

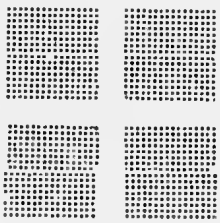

چی خوب جو ته ور کـــــړ ه‌د عشق دنیا کی پاتی څه شـو
چی په دار نه شو دمنصـو رګناه کی پاتی څه شـــــو

لکه چی خپل زړو ند یـــــی‌دزهر وګوټ وو تیر یی‌نه‌کړو
زه یی پری مړ تـــــه کړ م‌د یارادا کی پاتی څه شـــو

کـــه و رانه هـــم وه خوابا‌ده می پری هم ګنبلـــــــه
هغه تری لاړو د زړګـــــــی‌صحرا کی پا تی څه شـــو

مینان یو تر بله و شـــــوکیدل و زړ یـــــــــد ل
سپر لی کی څه پا تـــــــی‌د ګل خندا کی پا تی څه شـو

نه دجام کړ نـــــګشتـــــه نه سا قی نه دساقی نازونـه
دمړو ښار چی شو محفـــــــل‌رنا کی پا تی څه شـــــو

نه انتظار شته نـــــــــه‌وعده او نه جګړه د مینـــــی
ما ز دیګری کی پاتـــــــــی‌څه سهار کی پاتی څه شـــو

اوس هم تر خی ستـــــــرگي خو ږی سا تـــــــو
ستا دیا دو نو هـــــــدیر ی سا تـــــــو

موږ دو فـــــــا اومحبـــــــت لا ر ی
ستا د جبین هســـــــی‌د نې شا تـــــــو

کانې را و لـــــــــــه که گلو نه نـــــــه وی
موږ بـــه څـــه یـــادستا دکو څی سا تـــــــو

دا ننګو قهر دی مـــــــړاوی مه شـــــــــــه
بلی به دا بلـــــــــی لمبی سا تـــــــــو

ستا د پښتـــــــــــو نلو ظ په طمع طمـــــــع
ستا د دید نسبـــــــــاته شپی سا تـــــــو

سپر لی کـــــــــه و وپه دی به هم را شـــــی
مو ږ ور تـــــــــه داغر و نه میری سا تـــــو

د خپلی مینـــــــــی اوو فا په یقیـــــــــن
لا ری د ژو نـــــــــدد محبو بی سا تـــــــو

د نظر توری در نـــــه ز نگ و نـــــه کړی
ستر کی یی نه گنـــــم چی جنگ و نـــــه کړی

هر څه چی وی خـــــوستا په مخ لیو نـــــی
چری به ستا دکو څـــــی څنگ و نه کـــــړی

سپر لی یی کـــــړ ه خمار خما ر اننگـــــی
موږه لا هو نـــــه کړی غور څنگ و نه کـــــړی

شمعی ته و ســـــوزه بیا هله وا یـــــه
چی ستا پتنگ کـــــا رد پتنگ و نـــــه کړی

زړه یی چـــــی څوخ وی د بنو په څو کـــــو
خوب به هیڅکله پـــــه پا لنگ و نه کـــــړی.

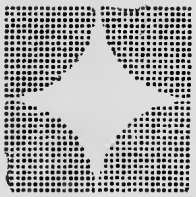

ما ته د تنکی مینـــــی یـــو یو څو خبـــــری یادی‌شوی
اف زما ما شـــــــوم دکوتنو خبری یا دی شـــــــوی

یا د دی شی که نه چی تـــــا به‌وی زموږ کوڅو له څـــو
نن می هغه ستا ســـود کوڅو خبری یا دی شـــــوی

جنګ به و خفه بـــــه وخودوه ګو تی بیلتو ن بـــــه و
ماته بی جرګی پخلا کیـــــد وخبر ی یا دی شـــــــــوی

ستا نه به ګیله نـــــــه وه له مانه به ګیله نـــــه وه
ما ته هغه تیری بـــــــــی ګیلو خبـــــــری یادی شوی

اوس خو چی په هـــــــــره لاره پښه ږدو په اغزو لګـــی
بیا راته د منـــــــــــه وتلو را تلو خبری یادی شـوی

دا دی دځوا نی قصـــــــورچی بند په زو لنو کی شـــوی
ماته د آزادو ګر ځیـــــــدوخبر ی یادی شـــــــو ی

دور چی په مخ څپیـــــــړ ی ما سایل ته را کړ لـــــــی
ما ته دکم عقلو ور ځـــــــوشپو خبری یا دی شـــــوی.

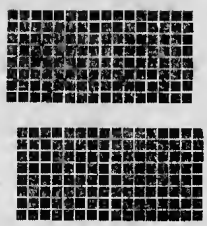

د گل بنا یسته ځـــــوا نـی‌جا نانه تا ته چر تـــــه رسی
سپرلی که ډیر پـــــــه تاوریږی ما ته چر تـــه رسی

دحال قیدی یم دو عـــــدی‌قیدی می مه جـــــــوړوه
یاره دی دور کی و عـــــد ه‌و فاته چر تـــــــه رسی

ته دخپل ځا ن دغمـــــــه مری زه د جانان دغمـــــــه
زاهده ستا ثواب زمـــــــاګنا ه ته چر تـــــــه رسی

منصور به څنګ د خپـــــــل آواز په انجام نه پوهیـــــد و
بغیر ددارہ څوك دستـــــــرګو خوا ته چر تـــــــه رسی

دو چو شو نډو دخنـــــــد امعنی دی څه وکړ مـــــــه
غنچك د ګلـــــــو دی دمـخ حیا ته چر تـــــــه رسی

ما په قدم قدم ســـــــزادو فاو خو ړ لـــــــــه
ستا د هزار جرم کیســـــــه سزا ته چر تـــــــه رسی

زه د ژو نـــــد ون زپلـــی زه دهر ستم ز پلـــــــــی
زما دستـــــــــړی زړه اوازدنیا ته چر تـــــــه رسی

دا ننتظار د ډ یوی ژونـــــدیوه سلګی پا تـــــــی ده
که ډیره هم را کـــــــاږی ساه .سبا ته چر تـــــه رسی

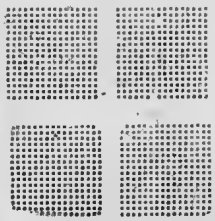

نن را تـــــــه کـوا بښ‌د قتلید و نـــــــه کوی
ستر گی دی خـــــــوی‌د لیو نو نـــــــه کو ی

تریخ شو لی خـــــــو ږه‌یاره ډیر تر یخ شو لـــــی
عمر له ناز څـــــــو ک‌په تر خو نـــــــه کوی

ستا د پښتو نـــــــه لو گی مه را څـــــه خو !
څو ک دخپل څـــــــا ن‌سره پښتو نـــــــه کوی

د کلی خلکو ما پـــــــه څه گر مـــــــو ی
هیڅو ک د کو رڅـــــــوکی په غلو نـــــــه کوی

څو انی څوا نې څـــــــه څوا نی مر گی شو لـــــی
ز لمی هیڅ ذ کـــــــردسپر لو نـــــــه کوی

سنگین زړ گـــی تـــــــه دی شه خیر بنکلیـــــــه
دا سی څو ک لو بـــــــی‌په زړ گو نـــــــه کوی

زهر د هجر بـــــــه هم څښی سا یلـــــــه !
ژو ند څـــــــوک مدا م‌په تما شو نـــــــه کوی .

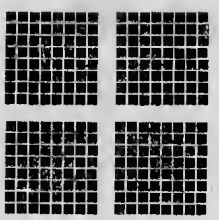

لږی تر خی ستـــــر گی خوږوم نو بس روا ن یمـــــه
ستا د تر خو ستر گـــــوشراب څښم نو بس روان یمه

ستا گلا ب گلاب ځوا نـــــی‌دی تا ته مبار که شـــــه
یواخری سور گـــــل درکوم نو بس روان یمـــــه

گو نجی خو می خـــــدایږ وکه پیر زوشی‌ستاپه‌رون جبین
خپل تو تی زړ گـــــی راتو لوم خو بس روان یمـــــه

ځار دی‌شم دمـــخ د قهـــر یدلو انگار رو نو نـــــه
ژو بل ځیگر لږ تکـــــوروم نو بس روان یمـــــه

ستا د لا سه نن په خپلـــی‌خا ور ی او ایری ځوا نـــی
ستا دکو څی خـــــاور ی با دو مِنو بس روان یمـــــه

ستا را و یشتی کا نـــــی‌ځان سره ستا اما نـــتاوړم
گـــــرا نه یاره لاس دی‌ښکلو مِنو بس روان یمـــــه

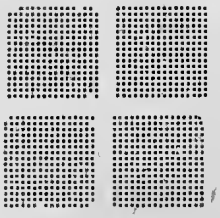

زه خو سپر لی ستـــــادخندیرو د پاره غواړ مـــــــه
دا دا رمان گـــــــــل درژیدو د پاره غوا ړ مـــــه

ته چی شمع شمع شـــــــی‌اوزه پتنگ پتنگ شمـــــــه
دا سی پوه شپه دســـــــو زید و دپاره غوا ړ مـــــــه

بیا چی دو یـــــــدو زړ ونو دا مانی کړی لمبه لمبـــه
دا سی سوز دمینی د نغمـــــود پار ه غوا ړ مـــــــــه

یو ځل را پیر زو کـــــــــه دا خپل وریت خمار خمارنـظر
مینی له ځوا نـــــــــــی‌دحاد ئو دپاره غواړ مـــــه

هیڅا د جنو ن کـــــــــاواك سپر لی ته لارو نه نیـوه
ځمه زو لنی د لیو نـــــــود پاره غوا ړ مـــــــــه

دا دتغا فل نشی یـــــــــی‌مړه نه کړی یر یړ مـــــــه
پیغلی و لو لی مـــــــــی‌دز لمو دپاره غواړ مـــــه

بیا وهم پتری سا ئـــــــــل‌په خپل توتی توتی کچکـــول
خیر د پښتنو نـــــــــــه دپښتنو دپاره غوا ړ مـــــه

او بنکه د شبنم شـــــــومه په گل د سحر پر یو تـــم
ستړی ستړی څه په غیـــــږکی ستا دنظر پر یوتـــــم

ستا دلو پټی سیـــــــو ری‌می تاته در ستا نه گړه نـــن
زه دماز دیگر لمر پـــــــه طرف د گودر پر یو تـــــم

نن خودی او چـــت گړمـــه اسمان تـــه په یوه خنـــدا
تندر شو مه بیـــــــا درقیبا نو په سر پر یو تـــم

اوس چی‌دی با نـــــــه راسره هر څه گوی بنه کـــوی
زه را تلـــــم را تلـــــم‌د قاتلا نو په در پریو تـــم

ستا د ضد غرور مـــــــــاتول توقه نه وه گرا نـــه‌وه
څکه دی بی هو شـــــه دراتلو په خبر پر یو تـــــم

ته شوی پسر لـــــــی‌زه‌د گلو نو د باران نشـــــه
ته زمـــا پـــــــه زړ ه‌زه ستا دزلفو په غر پریوتم

لمبه لمبه کید وخـــــواله راتلو قا تل زمـــــا
چی قتل یی کـړم گـــــلوغو ړیدو قاتل زمـــــا

زما دقتلو لـــــــو اراده‌یی ما ته نـــــــه کړه
دغر هسی ولا ړو پـــــــه پښتو قا تل زمـــــا

ملگرو دا مین زړه نه پـــــه تا سو نه په ځـــــاندی
ما پر یږ دوی چـــــی ښکـل‌کړم په لیمو قاتل زمـــــا

که شپی می ورته رو نـــــی‌کړلی ډیری بچ تری نه شوم
نژدی راته پـــــــه زړه‌کی او سیدو قاتل زمـــــا

باران ته لکه تـــــږی و ی‌گلو نه د دا ما نـــــــی
نن داسی می پـــــــه زړه‌را وریدو قاتل زمـــــا

یقین د اشاری یـــــــی زه‌د مرگ غیږی له بو تلـــــم
سا یله په ماځـــــــــــومره نازیدو قا تل زمـــــا

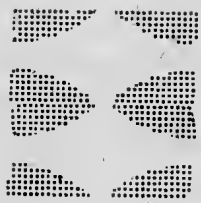

لامی تر او سه څښلـــــــی نه دی ساقی څه پیژ نـــــم
که خلك وایی شرا ب مســـتدی مستی څه پیـــــــژ نم

صفت یی خـــــــــور د ی څکه خلك تری خانـــی ځاروی
ما ځو انی مر گـــــــی څـــه لیدلې ځوا نی څه پیژنـــــم

گله ! اوزه ساده پـــــــه خپلی ساده گی تیرو ځـــــم
زه دی دستر گو پښتنـــــودور نگی څه پیژ نـــــــم

لکه شفق چی په رنگیـــــن ماز دیگر اور پوری کـــــړی
دا سی می ژو ند لمبـــــــه لمبه دی سپر لی څه پیژنـــم

خا مخا زما دقتل ضـــــد کوی
ښکلی اشنا څه دظلم حـدکوی

ته پری وروی دجفا کانیـــی تل
خلك دزخمی زړونو مدد کـوی

داز ما خلوص او دا غروردیار
څه پـه بی‌دردی دمینی‌ردکوی

یه زړ گیه هرځوك‌په خپل‌وس‌پردی
زه‌دی ښه کومه یاردی بدکوی

حقه داچی دومره‌خوحق هم لری
څومره چی غرور کوی‌حسد کوی

لویږی‌می‌نن زړه‌سایله خیردی‌وی
سترگی یی خنداپه څه مقصدکوی

څوا نی رنځوره می گـــــل نه شوه د بها ره ســـــره
کومه رشته می شـــــوله پاتی د گلـــزا ره سره

پښتو نه یاره ستاد ډیـــری بـــی ننگی د تســـــه
مجبوره کور کلـــــــی کومه داغیا ره ســـــره

اوس په دی خپل معصـــو م خلوص باندی هم شك کو مـه
زړه می درزیـــــــږ ی دو عدی دا نتظـــاره سره

دگلشن غم او دحـــــالاتو تقا ضا یـــــوه ده
نه یی دگل سره پـــــریښودی شم نه دخاره ســـره

شاید چی دغه و خـــــت پښتون لوظ احسا س ور کوو
په ځان یی شك د یـــــوقاتل شو دا نکـــاره سره

منصور په دار زوړ نـــــدمجنون خلکو په کانو ویشتی
کیږی هم دا دمحبـــــــت د گنهگا ره ســـــــره

بی مینی ژوند هم یـــــوعذاب دی ولی ژوند دمینـــی
سا یله شپـــــــه او ورځ دی لو بی دانگاره ســـره

ماد خپل سر وینی څکلـــــی‌دی په دی کوڅه کـــــی
په ما تل کانی‌وریـــــــدلی دی په دی کو څه کـــی

په مادمینی او وفـــــــازبادنی ولی کـــــــوی
تا تل خند لی مـــــــــاژړلی دی‌په دی کوڅه کـــی

سنا په غضب غضـــــــب‌کاته نوی خبره نـــــه ده
داسی می ډیر ډیر څـــــه‌کتلی دی په دی کوڅه کـــی

ستر گی خمار شو نـــــد ی‌مو سکی اننکی ولونه و لو نه
څه خطر ناك قا تـــــــلا ن‌ښکلی دی په دی کو څه‌کـی

سنا دبهاربهار څوا نـــــی‌شراب په چاو ریـــــــبی
ماتل دهجر زهر څښلـــــــی‌دی په دی کوڅه کـــــی

توتی توتی کچکول یـــــی‌مه ژاړی د ژوند ملگـــــر و
سایل دزړه تو تـــــــــی‌شیند لی دی په دی‌کوڅه کی

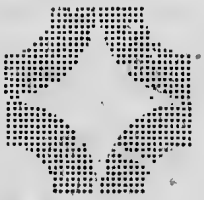

ستا د بنا یســـــــــت دبهار اور غـــــــــو اړ ی
زخمی زخمی زړه مـــــــــی تکو ر غـــــــــواړ ی

زما شو گر زپلـــــــــی ستړ ی مینـــــــــه
ستا په او دو ستـــــــــرگو کی کور غـــــــــواړ ی

ستا دزړه چـــــــــا و دی انتظا ره لو گـــــــــی
مینه څه ډیر د صبـــــــــرزور غـــــــــو اړ ی

غلبیل ، غلبیـــــــــل ځیگر می ستا د بنـــــــــو
یو ځو تاو کـــــــــړ ی غشی نور غـــــــــو اړ ی

بیلتون دی دا ســـــــــی دیره گړی په مـــــــــا
لکه چی ځوك د چـــــــــانه پور غـــــــــو اړ ی

ستا د بنا یســـــــــت د تاز گی په خا طـــــــــر
سا یل ځوا نـــــــــی خپله لو لو ر غـــــــــو اړی

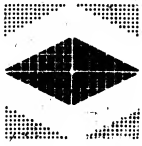

چی به یو بل ته په کـــــاته و ، تاته یاد دی که نـه؟
زما به زړه ستا به با نـــه و، تاته یاددی که نـــــه؟

لکه دیو کلی یو چم د کـــوتنو ما شو مـــــــا ن
هیڅ دد نیا نه .خبر نـــــه و،تاته یاد دی که نـــه ؟

ساعت ساعت کی به جـــانانه دیو د بل په لیـــدو
لکه ګلو نه غوږ یـــــد ه‌و، تاته یاد دی که نـــه؟

دا نتظار پـــــــه دا ریوه یوه لمحه بی له تـــا
چی دمین زړه ځنګیـــــــده‌و، تا ته یاد دی که نـــه؟

دژو ند دو نی په یـــــوه‌ځانګه کی دوه ګلو نـــــه
چـــــی مو سیـــده و ، زه‌اوته و، تاته یاد دی‌که نـه؟

دد ید نو نو پـــــــه جنت‌کی لیو نتو پ او مینـــــه
چی مدام بر په بیلتا نـــــه و، تاته یاد دی که نـــه ؟

دوخت ځپیړو یه سا یلـــه ځه تالا تر غـــــــه کړ و
موږ ځه دناز په خـــــوب‌ویده و تانه یاد دی که نـه؟

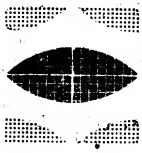

گران به وی بی شك خـــوپه‌ما گرانه څه خو ووا یـــه
لږی شو نډی پرا نیـــز ه‌جا نانه څه خو ووا یـــــه

یابه غلا می کړی دا قـــرارياد انکار جـــــــرا ت
څه به دی سر پریـــوز ی‌مسلما نه څه خوووا یـــه

دام جنت د مروز پرو نـــــواو دار دژو ند پر ستـــو لار
مړ ښه یی که ژو ند کـــوی‌انسا نه څه خو ووایـــــه

رنګ اخلی دچا نه او ژونـدی‌دچا په و ینو یـــــــی
نه به تالا کیږی ګلستـا نه‌څه خو و و ایـــــــه

ژوند یوه لمحه نیمـــــــه‌لیوا له ستا د یو نظـــــر
وامی خله بوسه لـــــه دی‌ارما نه څه خو ووا یـــه

غواړی دبنو تیرو نـــــه‌داپو لی پولی زړه مـــــی
هسکی که دا ستر ګـــــی‌پر یشا نه څه خو ووا یـــه

ریزه ریزه کړل د خـــــزان گر مو سیلو گلو نـــه
لکه بارا ن هســـــــی‌ور یږی په شیبوگلو نـــ ه

یا لګید لی پری نظـــــردنمرو دی ستر گـــــو دی
یا خود ځانه لاړل و ســـو ل‌په لمبو گلو نـــــــه

دا گر بلا نه ده نو ځـــــه ده ور ته څه ووا یـــــم
دا دی د تندی نـــــــه وچیږی دمیرو گلو نـــــه

په دی ویده ویده ژونـــدوزړو نو کی ننګ ویښـــوم
د زړه په و ینو ر نګـــوم‌د مقبر و گلو نـــــــه

خزان ظالم یی په تنکـــــی‌ځوا نی او رو لګـــــو و
ډیر مو سیده خـــــــورژیدل می دسپر لو گلو نـه

ملګرو زه سا یل بـــــــه ولی گنهګار نه یمـــــــه
چی د غزل ور بل کـــــی‌ږدمه دپښتو گلو نـــــه

ښا یست په کی جوتی خـوری‌مینی مینی دی دا ستر کـــی
خوږی خوږی پـــــه زړ ه‌لګی شیر ینی دی دا ستر کی

په پونظر می مړ کړی او پـه بل می را ژو نـــــدی‌کړ ی
قا تلی دی دا ستر کی کـــه نیاز بینی دی دا ستر کـــی

کړه ماپری خپله تنده پـــه نظر نظر کی ما تـــــــه
ټن تټ چوی له خماره وینـــی‌وینی دی دا ستر کـــــی

بید یا دتصور کی مـــــی‌سپرلی کله کا بیـــــړی
که دا سی لا لـــــه زاری‌گل ور ینی دی دا ستر کـــی

دا فن دا شاعری مـــــــی ددی حسن نمو نـــــه ده
ژو ندو ن په کـــــــی رانغاړ مه حسینی‌دی دا سترکی

دکان سره یی مینـــــه ده‌دکان خبر ی غـــــو اړی
زما په لیو نتـــــــو پ‌باندی مینی دی دا ستر کـــی

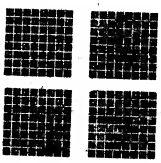

ستا هغه یو نظـــــــــرمی هیر نه شـــــــــو
تو تی تو تـــــــــی زړ ەمی کو شیر نه شـــــــــو

راز یی کنی او کـــــــــه نه ستا خو ښـــــــــه ده
زما خو گوټ د زهـــــــــرو تیر نه شـــــــــو

ستا د منکا دتنـــــــــدرو نو نه ځـــــــــا ر
چی هیڅ رقیب تـــــــــه په کی خیر نه شـــــــــو

داسی کوم غم و کـــــــــو ەار مان د زو نـــــــــد ون
چی دکوا نی نـــــــــه می چا پیر نه شـــــــــو

ستا تصور چی مـــــــــی‌شو تال د ســـــــــرو ر
ژوندی می پیغـــــــــی‌را ته گنډ یر نه شـــــــــو

دزړ گی تاو مـــــــــی‌یا ره ستا په لیـــــــــدو
هسی که مړ هم نـــــــــه‌شو ډیر نه شـــــــــو

سایله نه به لـــــــــر ی زړه او نظـــــــــر
که دجا نا ن پـــــــــه زلفو گیر نه شـــــــــو

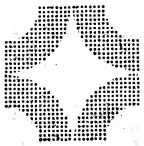

تا ته یی چی و نـــــه کړم نو څه و کـــــړم
چا ته می دســـــو ی زړه کیسه و کـــــړ م

ته چی ما ته وایـــــی ما نه صبر شـــــه
ښه وا یی خو څنگـــــه در ته ښه و کـــــړم

هر څو که څـــــو لادی غواړی دی تا غـــــواړی
څه می په دی دیـــــر بی پته زړه و کـــــړ م

ستر گی یی را تیتـــــی لو ظ ما تـــــی کـــــړی
پر یږدی چی یـــــی نن ښه تما شه وکـــــړ م

خوږ نظر چی هم نـــــه شی ز غملی نـــــن
څنگ می ناز و لـــــی ته کیسه و کـــــړم

یه سا یله هغـــــه ستر گی نه شتـــــه دی
چا ته پـــــه دی روا ن کلی کی شپـــــه و کړم

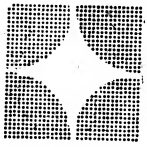

نن یی را ته وو ی چـــــی‌دا ستا داو سیدو نـــه دی
دا دښکلو کلی دی دا ښـــار د لیو نو نـــــــه دی

ښه دی ساده گا نـــــی اداگا نی قا تلانی کـــــــه
هسی هم تو تی زړ گـــــی‌دیبا پیو ند یدو نـــه دی

دغه که ستـــــا فرض ووتا ضیحه تا پوره کړو نـــن
خولی نه دی قر بـــــا ن‌خو زما عمر دتو بونـــه‌دی

یاره ستمگره دو مـــــر ه‌زړه را با ندی مه سیـــزه
زړه می لا زلمـــــی د ی‌دو مره زر دزړید و نـــه‌دی

و دریږه لږ مه پر یـــــوخه ای دماز دیگر لمـــــره
لامی تنده غر ی نظـــــرمور په تما شو تـــــه دی

ستا او د گل منځ کـــــی‌لا سایله ډیری د شتـــی دی
تا لا دا غزو نه قـــــدم‌ایښی په لمبو نـــــه دی.

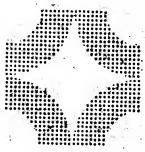

چی بی له تا تیـــــــــریږی څه تیر یـــــــــږی
زوند می د زهـــــــــر وګوټ دی نه تیر یـــــږی

جا نانه ستا پـــــــــه جا نا نه بها نـــــــــو
ترا خه و ختو نـــــــــه هم خو ا یره تیر یـــــږی

لکه دژر ندی پلـــــــــونه ګر ځی په چـــــــا
د غسی ور ځ دغســـــــی شپه تیر یـــــــږی

څوك څه خبـــــــــر دی چی په دی د شته کـــــــی
ز ما په یـــــو یـــــوار مان څه تیر یـــــږی

ستا لیو نـــــــــی نشه نشه غمو نـــــــه
زما په زړه لکـــــــــه سو اره تیر یـــــږی

سبا به بیا پـــــــــه سا یل ستا د بیلتـــــون
یو ه حسینه حـــــــا دله تیر یـــــږی.

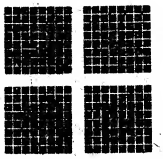

ستر گی دجانان مـــــــی‌میلمنی د ی نـــــــن
دوه زړو نـــــــــه درزپړی ز لز لی دی نـــــن

دا دخند ید و نـــــــه پس غصه د یـــــــار
اور شو په گـــــــل‌پو ری تما شی دی نـــــن

هسی یو تپـــــــو س‌گو م چی دا ولـــــــی
شمعی دی دشـــــــو خ‌په جبین مړی دی نـــــن

او س یی د را تلـــــــواو س یی د تلو وړیـــــره
پیښی می په بر خـــــــه حا د ثی دی نـــــن

بس چی هغـــــــــه دوه‌ستر گی لیدی نه شـــــی
نو مره بوړ نو ونکـــــــی دا کو څی دی نـــــن

ای سا یلـــــــــه د ابښیر ی او دا د عـــــــا
نغښتی یی په گلـــــــوکی لمبی دی نـــــن

ستا ځوانی ګلو نـــــه ورول‌خو ستر چر تـــــــــه وی
مادر ته ډیر ډیر کا تـــــــه غوښتل خو ستر ګی چر ته‌وی

دا سی تښتو لـــــــی د ی‌بیلتو ن دغیږی نـــه ومـــه
مادی آواز و نـــــــه اوریدل خو ستر ګی چر تـه‌وی

هغه ستا تر کو ره هغـــــه ستا کو څه بتکی بتکـــــی
هغه ر قیبان مـــــی یـــا دید ل خو ستر گی چر تـــه وی

دو مره خو مـــــــی یـــاددی چی ته تلی په دی لاره وی
پلو نه ستا دپښـــــــو مـــی لتول خو ستر گی چرتـــه وی

ستا د لیو تو خا لو نـــــــوذکر خدا یز ده چا کـــــوو
ستوری می په خوا کـــــی گډ یدل خو ستر گی چرته وی

تاته چا کو له د ســـــــایل دلیو نتوب کیســـــــــه
واو ړیدی په شـــــــاودی خندل خو ستر گی چر تـــه وی

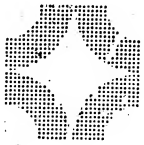

کاته دی ډیرستر گو ته گران‌دی گرانه ویښ می نـــه کړی
زما د څنگه په څنـــــگ‌کې جا نانه ویښ می نـــــه کړی

ستا د نظر د لمبو سیـــور ی ته لږ خوب کو مـــــــــــه
بستا دی په خپل حسن قســـم‌وی جانه ویښ می نـــه کړی

شپه ده صحر اده دجا نـــا ن‌د کلی د یـــــــره کړی
ذری ذری یم د دیـــــــد ن‌ار مانه ویښ می نـــه کړی

څلی چی هر چر تـــــه لر م‌روح می دی ستا کوڅه کـــی
پوښتنی مه کوه ز مـــــــاد چانه ویښ می نـــــه کړی

زما دمینی په خا طـــــــرد خپل غرور په خا طـــــر
په خپل ستم نه شـــــی ذره‌پښیما نه و یښ می نـــه کړی

اوس می در دو نـــــه لږویده شول د زخمو نو غیږکی
زما د زو بل زو بـــــل‌زړه‌در مانه و یښ می نـــه کړی

هغه مغرور زماد زو نـــــددشتی ته کله را ځـــــی
ای د سایل پـــــه زړه کی‌تت گو مانه ویښ می نـــه کړی

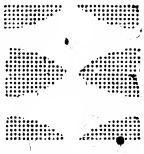

داسی می مخ تـــــــه آ شنا نن گـــــــــور ی
لکه د شمن تـــــــــه چی د شمن گـــــــــو ری

خدایه څه ښکلـــــــــی ده کنا ه د مینـــــــــی
چی ما ته گـــــــــوری نو څنگ زن گـــــــــو ری

مینان یو بل تـــــــــه په یوه محفل کـــــــــی
حیران حیـــــــــر ا نغمزن غمزن گـــــــــو ری

نظر می ستـــــــــا دورك نظر و طن کـــــــــی
لیو نلتو بو نـــــــــه د و طن گـــــــــور ی

په ر یگزا رو نـــــــــوکی می فکر پلو نـــــــــه
دچا ور ك شـــــــــوی گلبد ن گـــــــــو ر ی
دا په دی تـــــــــو دسپر لی کی څو ك لیو نـــــی
څپله ر ښښـــــــــی د ښښی لمن گـــــــــوری

یـقـیـن

نه کیږی د مینـــــی اوغرور یا رانه نـــه کیږی
یا ره د شته مـــــن‌اود مجبور یا رانه نـــه کیږی

ستا د غه ښکلا ز مـــــاد لیل ددی خبـــــری دی
هیڅکلـــــه د رو غ او در نخور یا رانه نـــه کیږی

ستا خبر ی سپینـــــی د ی‌زما خبر ی تـــــوری د ی
یا ره د چنو ن او دشعـــو ریا را نه نـــــه کیږی

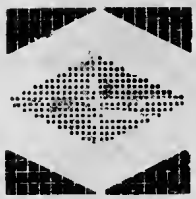

په شو ندو کی ښیـــــر ی په اننګو کی دعا گا نـــی
قبو لی خودی خـــــدا ی کړی په ښیرو کی دعا گانی

ملګری که د تلو نکـــــولیو نو سره جا نا نـــــه
د ژو ند په ځوا نـــــی مر گو حادثو کی دعا گانـــی

زما د زړه قا تل زمـــــــادلدار یی ما ته یا د کـړو
دا ښکلی کو ی چا تـــــه په سلګو کی د عا گا نـــی

څه و کړم چی اور نـــــه اخلی محلت د رقیبا نـــو
ما نغښتی کله نـــــه دی په لمبو کی دعا گا نـــی

بی شکه حا جـــــت څـــه لری زما د زړه دعا تـــــه
هر گل چی کو ی چا تـــــه په سپر لو کی دعا گا نـــی

هم نن بـــــه راور یږ ی سره گلو نه دی کو څه کـی
قبلیږی که په سکنـــــوما ښا مو کی دعا گانـــــی

سایله خد ای پیـــــر زوکړه مراد ونه په بغملـــو
مور غو اړو پـــــــه ریښو ریښو جو لو کی دعاگانی

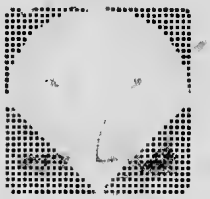

مخ دی اوروا خلی لمبی شـی‌ستا حیا ته کتل گـــرانـدی
دا د خوږ زړ گی کیسه خـــویاره تا ته کول گـــرانـدی

د احساس گو تی ر پیـــږی‌او دمینی تار بار یـــــك‌دی
دا بی واره چی در زیـــــږی‌دا زړ گی پری تړل گـــرانـدی

د بیلتون په غو لی تنـــدرد خز ان په خو نه غـــــم‌دی
دا بهار د گلستا ن نـــــه دو مره زر بیلول گـــران دی

زه او یار دیوی مینـــــــی‌دوه یو شوی لیو نی یـــــو
هنر مند و ر قیبا نـــــــوداویښته څیر ول گـــران دی

ای د مینی نه منکـــــــر ود حسنو نو قا تلا نـــــــو
گل که قتل کړی خو گـــوری‌خو شبو یی قتلول گـــرانـدی

د هجر تبه مـــــــــــی‌شیبر ه نه شـــــــــــی
دمینی راز را نـــــــــه سند ره نه شـــــــــی

ستر گی دی دو مـــــــره‌را ته مه خـــــــوږوه
هسی تر ی جـــــــــوړه‌څه خبر٠ه نه شـــــــی

په خپل ښا یست کـــــــی‌لکه گل او ده شـــــــوه
ما سره غم شـــــــــــود نظر ه نه شـــــــی

ستا بوږ نو نکـــــــــی انتظار شکی کـــــــږ م
په شپه کی بلـــــــــه شپه د بره نه شـــــــیٔ

سپر لی د یره دی د جـــــانان په شو نـــــــد و
گلا ب دی خپـــــــــــل‌ښا یست غره نه شـــــــی

نا صیحه مه یـــــــــی‌چیږ ه مه یی چیـــــږ ه
د سا یل ژ و نـــــــــدبی له د لبره نه شـــــــی

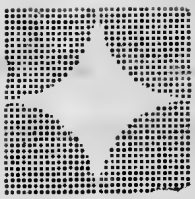

نیت دی بی ځا یـــــــه را ته نـــ ـــو رو لی‌دی
سا قی دا جـــــــا م‌در نه نسکـــــو رولی‌دی

په ا ننگو کـــــــــی‌دی خما ر د قهـــــــــر
د گل پـــــــــه غیږه کی دا او رو لـــــــی دی

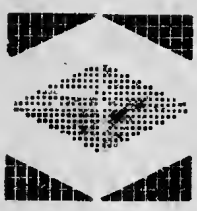

تپوس له خپلـــــــــــوتو رو ستر گو و کـــــــره
څه می پو ښتنـــــــــــی‌چی رنگ می تور ولـــــی‌دی

چی د کو څـــــــــــی وی‌پر ی آ باد ی چـــــــــری
نن سبا غلی هغـــــــــه شـــــــــو ر و لی دی

هغه په خپل ښا یســـــــتغر ور دی څه شـــــــــو
سر دی په خپـــــــــــل‌ز نگون نسکو رو لـــــی‌دی

که یی سنگیـــــــــــــن‌زړه تو تی شو ی نـــــه‌دی
دا زړه می نـــــــــــن‌تکور تکور و لـــــــی دی

زړه د سا یل چـــــــــی‌د ی صحر ا گنیلـــــــــه
بیا دی جـــــــــور کړی‌په کی کـــــــور و لی دی

تپـوس

زما د زړه دشته کی
چی یوشاعر او سیدو
په هغه څه چل و شو
هغه په کو مه لاړو
په دغه دشته کی څوك
دومره هم شته دی که نه؟

چی تری تپـوس‌و کړمه
چی ما ته حال‌ووایی
په هغه‌څه چل وشو
هغه پـه کومه لاړو
ما ته زما پـه حسن
به څو ك غزل لیکـی
ډډی غمژ نو ستر گو
تصو یر به‌څوك‌جوړوی
په هغه څه چـل‌وشو
هغه په کومـه لا ړو

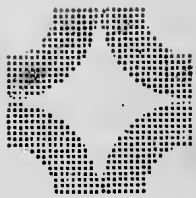

نن می پـــــــــه زړ ه‌کو ی حملی ستر کـــــــی
ستا ما شو ما نـــــــــی‌فر شتی ستر کـــــــی

خد ایه چی نن نـــــــــه مرم نو کله به مـــــــر م
بیا یـــــــــی را اړولی مړی ستر کـــــــی

ساده ز ړ گیـــــــــــه لیو نی به دی کـــــړ ی
خما ر خمار نشـــــــــــی نشی ستر گـــــــــی

نن می د فکر پـــــــــه ر یګز ار بیا بـــــــان
لکه گلو نـــــــــه غو ړ ید ی ستر گـــــــی

زما د ستر گـــــــــود سکو ن غیـــــــړی دی
ستا شـــــــــر ا ر ی لمبی لمبی ستر گـــــــی

خو اړه یی لا تـــــــراخه یی لا خـــــو اړه دی
که خو ږ وی کـــــــه تر خوی ستر گـــــــی

پښتو ن به نه یـــــــی که دی هیری کړ لـــــی
سا ئله هغـــــــه پښتنی ستر گـــــــی

اختـــر

زه لا یو غلا م یمـــــــــه اختره په ما مه رانحـــــــه
نه شم لا خنـــــد لی دزړ ه سره په ما مه را نحـــــــه

تا سره لا نه شتـــــــــه دی پیغام د خوشحالی زمـو ږ
شپه ده لا زمـــــــــو ږه بی سحره په ما مه رانحـــه

گوری چی می ستر گو کـــی‌د او بنکو په ځای وینـی دی
وینی چی پا بندی لانغمـــی‌ز مـــــــا د مینی دی

گوری چی سینی ته مـــــی‌نیغ شوی سنگیو نـــه دی
وینی چی پرا ته مـــــی لاسو پښو کی ځنځیر و نـه‌دی

گو ری چی پـــه اور کـی‌د حا لا تو می شعورســـوزی
و ینی چی هر فکـــــر می‌دظلم په تنور ســـو زی

ای زما د حا لـــــه ناخبره په ما مه راځـــــه
څه د څو غټا نـــــوبختوره په ما مه را ځـــه

وینی چی گر یوان راتـــه وحشت تار په تار کـړی دی
گوری چی آواز می چـــاپنجره کی حصار کـــړی دی

وینی چی ژوندون می د تـــرخو زهر و گوټ شـــوی دی
گوری چی سا مان دزنده گـی‌را نه لوټ شـــــوی‌دی

وینی چی په شو ندو مـــی‌پا ړو نه دی سلگی خـور مه
گوری چی څپیړی می پـــه‌مخ دزنده گی خور مـــه

وینی چی زخمو نه می پـــه‌زړه لا غریو نیولـــی دی
گوری چی می شـــو ندی‌لمبه شوی تر سکید لـــی‌دی

گیډه می ده اوس هـــم‌لانهره په ما مه راځـــه
څه څه ! بی احسا ســـه بی نظره په ما مه راځـــه

زه لایو غلام یمه غـــلا م‌ته دا ختر څه حـــق
ستا په خو شحا لی کـــی‌گډیدل دیو نهر څه حـــق

زه لا انسان نه یم نـــــه تهذیب نه روا ج پیژ نـــم
دو داو نه دستـــــــوردسرمایی دسماج پیـــــژنم

زه لایو رنځور یم یـــــــو بیمار یم لا په ځان یمـــــه
جل وهلی گل د جـــــــل و هلی گلستان یمـــــــه

زه له ځا یـــه ولـــــی په خپل غم کی خوشحالی نه شم
زه لا اوس کـــــو لـــی دهیچا سره سیا لی نه شـــم

ور شه دچا غټ محـــــــل ته بره په ما مه راځـــــه
ور ک شه دتضـــــــا دوپیغام بره په ما مه راځـــه

زه لاپه قید و تو پـــــــه بند و تو کی ژو ندون کـــوم
زه لاگوز اره په زکـــــاتو نو د قـــا رو ن کـــوم

نه شته لازما ستر گـــــوکی تاب د نظر نه شتیـــه دی
نه شته لا زما په شـــــورو شر کی اثر نه شتـــــه دی

زه لا دنیستی پـــــــــه خاورو ختو کی ککړ یمـــــه
زه لا په میـــــــــد ا ن دسر بازی کی خدایږ ومړ یمه

زه لا دجونګړو پـــــــــه تیارو کی رنا نـــــــه لرم
زه لا دزړ گی پـــــه لالـه زار کی خندا نه لـــــرم

زه په سپیره کور کـــــی پر ښتی د رحمت نـــــه لرم
نا ستی ښا پیړی خـــــو اکی د خوار محبت نـــه لرم

کوم هغه دلیل دی اخـــــرزه چی پری یقین و کـــــړم
زړه ته می اخټره څـــــــه خبره د تسکین و کـــــړم

مادی دکر کجنو خـــــــوشحالو نه باغی و گنیـــــه
ما دی دسا زو نـــــــود نغمو نه با غی وگنیـــــه

پو هه شوی که نـــــه په دی خبره په ما مه راځـــــه
زه معتبر نه یـــــــم معتبره په ما مه راځـــــه

زه لا د ملګر دځنځیـــــــرشهنید ه او ر مـــــــه
زه لا دقید یا نـــــــودزړ گو د رزیـــده اورمـــه

اورم د زلمیا نـــــــودجذبو تنیده او ر مـــــــه
اور مه خندا دچـــــــا! دچا ژړ یده اور مـــــــه

څنګه په دی حال کـــــــی راځی ما ته خو شحا لـی راوړی
ولی د ګلو نو په نـــــو مستر گو تـــه اغزی را وړ ی

زه دغر یوه ډك یم تـــــــه وی ته به خو شحالـــی کوی
په اختره ! دا دچـــــــاد پاره د لا لـــــــی کو ی

څه چی زمور نه یی خپلـــوخلکو سره غا ړه شـــــــه
مورږه عبث مه تنګـــــــوه خو نه دی لتاړه شـــــــه

ستا د با دار ا نو نـــــــراو زمور ه کلی نه کیـــږی
دواړه غاړی مه و هـــــــه بس نه کیږی بس نه کیږی

مور چی کله ستـــــــا دبادا رانو نه ځان وګټـــو
مور چی د خپل ژو نـــــدد محبت گلستان و گټـــو

تابه هم آزاد کړو تـــــر ی بیا هله به اختر شی نـــه
وګوره بیا خپل قدر چـــــی کوم غر یب له ور شی تـــه

تور چی مو دستر کـــــو اوشو خی مود نظر شی تـــــه
هر زړه به دی کور شـــــی‌او دهر چا به دلبر شی تـــه

بیا که راځی را شـــــه اوس‌خوځه ور کیږه مه را ځـــــه
مه چیږه مور ځه په مخکـــــــــی‌ځه تیر یږه مه را ځـــــه

ډوډی

ساز و نه دی‌سنـــــدری دی‌نغمی دی په دی چـــــم
مستی دی شرا بو نـــــه دی نشی دی په دی چـــم‌کی

مزی دی پسخیدو نکـــــی‌تما شی دی پـــــه دی چم کی
جنت دی او دحـــــــو روقهقهی دی پـــه دی چم‌کی

خو بیا هم چغـــــــــی‌او رم چـــــی ډوډی ډوډی

ورا نیږی د هـــــــو س‌داد آ گا نو نه دا کلـــــی
تق چوی دلیو نیا نـــــــوخندا گا نو نه دا کلـــــی
چمکیږی د جشنو نـــــــواو بجلیا نو نه دا کلـــــی
والله په بلـــــــه اوږی‌دمسټیا نو ته دا کلـــــی

خو بیا هـــــم چغـــــی‌اورم چـــــی ډو ډی ډوډی

غلی دی امبا رو نـــــــه امبارو نه په دی بنار کـــی
آ سمان ته رسید لـــــی‌محبتو نه په دی بنار کـــی
شیند لی شی !جو ړیـــږ ی‌دو لتو نه په دی بنار کـــی
خر څیږی په پیســـــــــومجتو نه په دی بنار کـــی

خو بیا هـــــم چغـــــی‌او رم چـــــی‌ډو ډی ډو ډی

هر شپول جنت جنـــــت دی هر گلشـــن‌جنت‌جنت دی
هر کور جنت جنـــــت دی‌هر مد فن جنت جنـــــت دی
سبـــا د سبـــا زیږی دی اونن جنـــــت جنـــــت دی
په ټول وطن بنـــــــا دی‌ده ټول وطن جنـــت‌جنـــت دی

خو بیا هـــــــم چغـــــی‌او رم چـــــی‌ډو ډی ډوډی

انسان سپو بڼ می کـــــړ ه‌لاندی د تدبیر د قدمونـــــو
ممکن شو هغه ستـــــو ری‌را نیول هم پـــه لاسونـــو
قابض شو ممکناتو د نـــــاممکن په قسمتو نـــــو
انسان جـــــو ړول زده‌کړل د انسان د تقد یرو نـــو

خو بیاهم چغـــــــــی‌او دم چـــــی دوډی دوډی

سنـــــــد ری دی داد وردا نســان د ار تقـــــادی
دا وخت دی را روان پـــــه لور روان د ار تقـــــا دی
روان دی چی منزل تـــــه ځی کا روان د ار تقـــــادی
زا وال یی دی بی بســـــه دا جهان د ار تقـــــا دی

خو بیا هـــم چغـــــــی‌او دم چـــــی دوډی دوډی

علمو نه شوپه هـــــــره‌لار بل کړی مشا لو نـــــه
فن دو مره رنبا و کـــــړ ه‌گرجی او مند رو نـــــه
خبری کړی دنیا ســـــــر ه‌گر جی او مند رو نـــــه
بربښیږی ور ته ستر گـــی‌مر مر ین شو جما لـــــونه

خو بیا هـــــم چغـــــــی‌اودم چـــــی دو دی دوډی

اخبار او رسا لـــــــی دی‌نند اری د گلشنو نـــــو
ریډیو او تلو یـــــز یـــون‌کوی خبری د عیشو نـــــو

با ران دی د انســـــــا نډ خو شحا لی دا لهامو نـــو
وطن یوه منـــــــــډ ی‌ده د عشرت د کتا بو نـــو

خو بیا هـــــــم چغی‌اور چـــــی ډو ډی ډوډی

دانش چی‌یو چو هـــــر وودیو مد حی په قیمت شـــو
قلم چی یو تقد یر وونـــومحتا جه د دولت شـــــو
دا ژبه چی یوه تـــــو ره‌وه پسته شوه او سړه شـــوه
شا عر چی یو نظـــــــر وړوند د زورپه طا قـــت شو

خو بیا هـــــم چغـــــی‌اورم چـــــی ډوډی ډوډی

راځی چی دغه چغه یـــــوه‌سوی غر غنډه کـــــړه
راځی چی دغه خپلـــــــی‌گر می وینی ور سره کـــړو
دا ویر جهان ور ا نیـــــبری‌که جو ړ یږی خو ملگـــــرو
تر هغی چی داچغه پـــــــه دی خپل وطن کی مـــړه کړو

تر کو می چـــــی دا او رو چـــــی ډو ډی ډو ډی

نظم (۱)

ما درته تو ل عمـــــــــردګلو نو ښار ویلـــــــی دی
کله می پیر زو شـــــــی په بمو نـــو پیښـــوره
ستا تصو یر می تـــــل دزړه په وران کو ر کی سا تلـی دی
کله می پیـــر زو شـــــی په بمو نـــو پیښـــوره

* * *

چا که د لندن د بنـــــارد حسن کیســـــه کړی ده
ستا تصو یر می غلی شـــا ن په زړه کی خند ید لـــی دی

چا که د پیرس مـــــا زدیگر ی سندری کـــړی دی
ستا صدر زما پـــــه زړه بلارا ور یـــــد لـــی دی

چا که هـــم ما نـــی دواشنگتن په خو ندستایلی دی
زه ستا دلبر با کیســـــه خوانی غیږ کی اخستی یـــم

چا که دډیلی دمانښا مـــونو د کر کـــــــړی دی
زه ستا ما نښا مو نـــــوپه کوخه کو خه کینو ستی یم

ما ته خودی گر د هـــــم د سپر لی د رنگه بنکلـــی دی

* * *

ستا دبنکلو غو بنی چـــــی گلپانی پا نی الـــــو زی
زه یی تما شه په چـــــوپه خو له کوم بی وسه یـــم

ستا دگلو و ینی چـــــی د گلو بارا نو نـــه شـــی
زه چی پری د او بنکـــــوجنا زه کوم بی وسه یـــم

ستا او زما مینـــــــه پیښو ره د پیړ و مینـــــه
دا نه وه چی ته دی شـــــی لو گی زه در ته گور مـــه

ستا او زما و ینـــــــه پیښو ره دیو تن و ینـــــه
دا ته وه چی ته شـــــی داسی توی زه درته گور مـه

دا د تار یخ جبـــــــر دی او جبر نا زو لـــــی دی

* * *

گرا نه پیښوره زه گـــــونگی نه یم خو څه و کـــــړم
هیڅ ویلی نه شم چـــــی داولس ژبه می غوڅـــــه ده

شل ځله که تـــــن دمر ګاو ژوند په بر ید ولاړیمـــه
څوك به ژبه را کـــــړی داوس ژبه می غوڅـــــه ده

څو پوری چی وا نه خلـــــی شعو ر اجتما عی غیـــــرت
سوزی به جو نگـــــــړ ی بنګله وا ل به تما شـی کوی

خو چی می و حـــــدت و ی تار په تار دپښتنی غیـــرت
مری به غر یبـــــــا ناو لیدران به تبصـــری کوی

موږ ته څپل نصیب پـــــه وینو سور را رسید لـــی دی

«نا مکمل»

۱ــ د رحمت شاه سایل دد غـــه نظم یادو نه ماپه سر یـــــزه کی هم کړی ده. ماددی نظم همدو مـره برخه پیدا کړه کیدای شی نامکملـه وی خو په دغه منتخب کی یـــــی راوړل راته ښه ښکاره شول.

«مـدون»

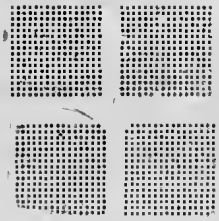

ملګر و پښتنو ! لـــــــره پښتو خو کـول غـــــوا ړی
دا ستر ګی د حالا تـــــــودې کړی سمـــول غـــوا ړی
روان په سپینـــــه لا ره ووقید یا ن اخر به څه شـــــو
زنګیر ما تول غـــــو اړ ی دا مزل پر یکـــــول غواړی

انجام یی چی دهـــــــر ی بلا ستر گی راته ښا یـــــی
دی جام کی که شربـــــت وی اوکه زهر گـوتل غواړی

یوه د بغاوت تپه چـــــی سرد تیغه تیر کـــــړی
تو کل غواړی ســـــو چ نه غواړی دی دارته ختل غواړی

دمینی د جدا جـــــــدازړ گو کو شیر و نگـــــو
دا کور که جـــوړوی نـــو خامخا ورا نول غـــــواړی

گر می که ور کوی دیغـــی و ینی بی و ســـــی تـــه
دا مړی ایری پو کـــــــل غواړی دا اور بلول غـــواړی

معنی دلیو نتوب بی لـــــه دی بله څه کید ی شـــــی
دا غرکه د فـــــولادو وی دا سر ما تـــــول غو اړی

دا زیړ زعفرانی رنـــــگ پری اخر چا دی اړو لـــــی
دا مخ خو دژو ندون پـــــه اینه کی لید ل غـــــواړی

چی موږ تږی تری څښـــــی نه شو اغیارووړ پکی لامبـــی
دا سین که ابا سیـــــن وی هم پری اور لګول غـــواړی

ژو ند گران دی پـــــه دی چم کی دبی سره رقیبا نـــو
یا ځان شته کول غـــــواړی یا تری کډه کول غـــواړ ی

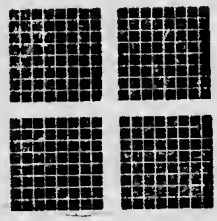

زما زړه کی ستا د مینـــــی‌طو فانو نه طو فانو نـــــه
ستا دستر گو خما رو نـــــه غور ځنگو نه غور ځنگو نـــه

زه شپیلی دا سرا فیل یـــم‌ها کی پټ دی محشرو نـــــه
ستا معصو می ادا گا نـــــی‌قیامتو نه قیا متو نـــــه

زه تری ژو ند ته رنـــــــااخلم زه‌پری‌سوزم‌زه‌پری سوزم
ستا د شوندو غو نچکو نـــه انگا رو نه انگارو نـــــه

زه همدغسی بـــــی ر حموحاد ثو ته غاړه و ځـــــم
ستاخو پړه خـــــوږه خنـداکی تند رو نه تند رو نـــه

اسو یلـــــی دی را ته ډ وب‌کړل دنشو په سمندر کـــی
ستا خبری دا ســـی داســـی‌شرا بو نه شرا بو نـــــه

ستا دحسن په گلشن کـــی‌دخو شبو په فوارو کـــــی
زنده گی د سا یل ځـــــــه ده ار مانو نه ار ما نونـــه